

Posam. šte. Din 1.—,
četrtkova in sobotna
številka Din 1.50 —:

„Tabor“ izhaja vsak dan, razven
nedelj in praznikov, ob 18. uri z
datumom naslednjega dne. Stane
mesečno po pošti D 12.50, za ino-
zestvo D 20.50, dostavljen na dom
Din 14.—, na izkaznice Din 12.50.

„NARODNI LIST“ (četrtkova šte.
„Tabora“) se naroča kot tednik
in stane mesečno 2 Din, četrt-
letno 6 Din, polletno 12 Din,
celoletno 22.50 Din.

Narodnina se plačuje v naprej.

— Poštšina plačana v gotovini. —

MARIBOR

(NARODNI LIST)

Posam. šte. Din 1.—,
četrtkova in sobotna
številka Din 1.50 —:

UR. GLAVO „Tabora“ in „Na-
rodne lista“ je v Mariboru, Jur-
čičeva ulica 4, I. nadstropje.
Telefon interurban šte. 276.
— Rokopis se ne vračaja. —

UPRAVA je v Jurčičevi ul. št. 4,
prilike desno. — Telefon št. 24.
SHS pošto-ček račun za „Tabor“
11.787, za „Narodni list“ 12.633.

Na naročila brez denarja se ne
ozira. Ineratsne cene po dogovoru.

Leto: IV (II).

Maribor, četrtek 2. avgusta 1923.

Štev: 172 (31).

Ne novih strank!

Zagrebske »Novosti« so prinesle v
medeljo poljudno in jasno pisan članek
o skrahirani politiki. Vse naše politične
stranke so v minulih volitvah skrahirale
svojo politiko, tako da imamo sedaj
samo tri močne stranke: radikalno, ra-
dičevsko in demokratsko. Klerikalce je
volilna burja povsod pomela, le v Slo-
veniji so postali močni. Spahovci nemo-
rejo uspevati drugje kot v Bosni, ker so
muslimani. Obe stranki sta torej ome-
jeni samo na eno pokrajino in na eno
vero. Vere danes v politiki ne odločuje-
jo, ena ali dve pokrajini pa ne moreta
preklopiti politike vsej državi. Držav-
no politiko lahko tedaj vodijo samo o-
menjene tri stranke. Pravijo, da so tudi
demokrati skrahirali. Dobro, bodi. Toda
nikče ne more zanikati, da so po volit-
vah najbolj skrahirali radikalci in ra-
dičevci.

Kakšna politika je to, ki se v naši na-
rodni državi — v kraljevini Srbov, Hr-
vatov in Slovencev — drži samo s po-
močjo turškega džemijeta in nemške
stranke, t. j. s pomočjo Turkov in Nem-
cev proti znatnemu delu Srbov in sko-
raj vseh Slovencev in Hrvatov? In taka
je radikalna politika! Če to ni krah na-
rodne — bodisi srbske bodisi hrvatske
ali jugoslovanske politike, potem sploh
ni krah v politiki!

Ima dalje — ali je sploh mogoč večji
krah kakor je zadel Radičev politiko,
ki ima za sabo veliko stranko in še Spa-
hove muslimane in Korošceve klerikal-
ce? Radič bi mogel biti odločilen čini-
telj v naši državi, a v resnici nima na
državno politiko niti najmanjšega vpli-
va, še celo v kajho ga hočejo vtakniti.
Če bi kateri drugi politik razpolagal s
tako močjo, politik, ki ne bi živel na luni
kakor živi Radič, to bi videli, kaj bi
lahko tak človek storil za Hrvate in Hr-
vatsko in koliko bi Hrvatje v tej državi
pomenili!

Sedaj se nekateri ljudje ukvarjajo z
mislijo, da je treba ustanoviti novo
stranko. Mislimo, da to ni potrebno, ker
bi to bila samo ena stranka več, a strank
imamo — hvala Bogu — dovolj. Po na-
šem mnenju nam ni treba novih strank,
temveč nove pameti za novo politiko.

Nato »Novosti« navajajo, kako grdo
so pisali in še pišejo nekateri beograjski
listi o Hrvatih in zopet zagrebški li-
sti o Srbih. V Beogradu so videli v Hr-
vatih same špijone in avstrijake. Za-
radi Radičevih so iz Beograda zagrizeno
napadali Hrvate, a res je, da se pamet-
ni Hrvati ne strinjajo z Radičevim kle-
petanjem. Celo oni, ki so na videz z Ra-
dičem, obsojajo njegove izjave proti
državi in kralju. Vzlic temu pa se za-
grebski in beograjski listi psujejo med
sabo, da je groza! Čemu to, ko se si Srbi
in Hrvati vendično bratje — ne ravno
dobri bratje, a bratje kljub temu. Tre-
ba je, da odvrnemo oči od naših slabih
strani in da gledamo na dobre strani, ki
jih imamo eni in drugi. Te dobre strani
moramo združiti in izpopolniti in na nje
naslonimo novo politiko!

Tako piše zagrebški list in — prav
ima. Radikalna politika je skrajno
škodljiva, ker radikalci nočejo spora-

zuma z narodnimi strankami, ampak
se rajši naslanjajo na drugorodne sku-
pine, t. j. na Turke in Nemce. Ker pusti
turški gospodi njene pravice in daje
Nemcem razne koncesije v našo narod-
no škodo, zlasti v škodo nas obmejnih
Slovencev, se radikalna vlada drži na
krmilu, povišuje davke in uvaja sred-
njeveško tlačanstvo (kuluk). Najbolj
škodljiva pa je nam vsem, osobito pa
kmečkemu stanu, bedasta Radičeva po-
litika. Radič bi si lahko že zdavnaj pri-
dobil vpliv na zakonodajo in bi postal
važen političen faktor. On pa živi z gla-
vo na luni in sanja o neki blede »miro-
tvornici« republiki, kakršne ni bilo in ne
bo nikjer drugje kot v njegovi ciganski
domišljiji.

Vse to, kar se sedaj dela, je nespa-
metno in nezdravo. Razmerje med Srbi
in Hrvati je podobno vozu, h kateremu
je spredaj in zadaj priprežen po en vol.
Oba vlečeta vsak na svojo stran, a voz
se vseeno ne gane. Pač pa dajejo Hrvati
srbski stranki priložnost in moč, da vla-
da po svoje.

Strinjamo se tudi s tem, da ni treba
novih strank, ker jih imamo preveč.
Strankarska razcepljenost bo popolno-
ma razjedla naš parlament in vso našo
politiko, če se ne bomo znali združiti in
če bomo lovili oblake namesto da bi orali
njive. Nove stranke namreč najrajši ob-
ljubljajo popolno izboljšanje vsega, kar
obstoja; njihova zmaga bi predrugačila
našo državo od temeljev do strehe. A mi
dobro vemo, koliko stranke obetajo in
koliko lahko dajejo. Kolikokrat je že
Radič prevaril svoje ljudi z republiko in
kaj vse so klerikalci dosegli s svojim bo-
jem za avtonomijo? Politiki, ki mnogo
obetajo, lovijo oblake. Če hočemo uredi-
ti naše gospodarstvo, ne smemo stati na
strehi, ampak moramo hoditi po hlevu
in po dvorišču. To se pravi: »mirotvor-
nih republik« in druge podobne ropotije
nam ni treba, ker jih nimajo niti tam,
kjer premorejo več nego mi; krvavo pa
nam je treba dobrega gospodarstva v
državi, dobre uprave in dobrega parla-
menta. Tega pa nam ne bo ustvaril nih-
če drugi kot taki ljudje, ki si dajo kaj
dopovedati, ki so pametni, trezni, do-
vzetni za sporazum. Te pameti in pa-
metnih ljudi nam je treba, pa bo kmalu
končan bratski spor v naši državi. Isto
velja tudi za druga politična vprašanja.

V Sloveniji smo naprednjaki hudo raz-
cepljeni, zato pa žanjejo klerikalci. Ali
bi ne bilo boljše, če bi imeli eno samo
močno napredno stranko, ki bi manj
obetala, ki bi ne imela obširnega in uče-
no pisanega programa, ki pa bi za seda-
njo politično tako važno dobo združila
vse napredne Slovence za boj proti skup-
nemu klerikalnemu nasprotniku in ki bi
skupno z drugimi pametno mislečimi
državljanji ostalih dveh plemen in ver
delala za resno izboljšanje sedanjih raz-
mer. Izpolnitev dalekosežnih programov
pa bi čisto mirno prepustila onim, ki
pridejo za nami in ki bodo gotovo imeli
več uspeha. Ker pa to edino pametno
stališče ni prodrla, smo napredni Sloven-
ci brez neposrednega vpliva na državno
politiko, dočim klerikalci kot izključno
slovenska in izključno katoliška stran-
ka mnogo vpljejo, a nič ne — dosežejo.

Pred obnovo trgovinskih in diplomatskih odnosov z Rusijo.

Naš odpravnik v Pragi Lazarevič vodi akcijo. — Naša vlada ne bo žrtvovala
interesov ruskih beguncev.

Beograd, 1. avgusta. Vlada je storila
vse priprave, da sklene Jugoslavija tr-
govinsko pogodbo z Rusijo. Podrobna na-
vodila je dobil naš odpravnik v Pragi g.
Branko Lazarevič, okoli katerega je
sploh osredotočena cela akcija. V vladnih
krogih izjavljajo, da bi po zaključku
trgovinske pogodbe sledila

vzpostavitev diplomatskih odnosov
z Moskvo.

Če se bo namreč naša vlada uverila, da
sovjetska vlada iskreno misli, ni zapre-
ke, da bi se to priznanje ne izvršilo že v
bližnjem času, nakar bi sledil definitivni
sporazum.

Z ozirom na vesti o pogajanjih med
Moskvo in Beogradom, je zavladal v vr-
stah ruskih beguncev in emigrantov ve-
lik strah, češ, da se bo s tem poslabšal
njih položaj v naši državi. Vladni krogi
izjavljajo, da je ta strah nepotreben, ker
bo naša vlada pri pogajanjih posebej
poskrbela za ruske begunce in ne bo
žrtvovala njihovih interesov. Že sedaj je
dobila iz Moskve zadržilo, da so politični
krivci amnestirani in da se lahko svo-
bodno vrnejo v Rusijo in nastopijo svoje
službe.

G. Lazarevič bo še tekom tega meseca
započel redna pogajanja in je pričako-
vati, da bo sporazum z Rusijo že pred
jesenjo pod streho.

Rešitev reškega vprašanja zopet odložena.

Paritetna komisija včeraj ustavila delo. — Italija vztraja na reviziji rapalske
pogodbe. — Pred akutno krizo med Jugoslavijo in Italijo.

Sušak, 1. avgusta. Vest, ki so došle
semkaj okoli polnoči, poročajo, da je pa-
ritetna komisija zopet ustavila svoje de-
lo. Pričakovana rešitev reškega vpraša-
nja je odložena.

Z italijanske strani se naglašja, da je
Italija popustila do skrajne meje in da
so nadaljna pogajanja brezplodna. Jugo-
slavija naj stavi nove predloge, ali pa
naj prikaže, da je vsako nadaljnje delo ne-
mogoče.

Po teh vestih je jasno, da namerava
Italija izvesti pritisk na našo državo, in
če jugoslov. vlada ne privoli v revizijo
rapalske pogodbe, prekine Italija vsak
nadaljnji razgovor o rešitvi spornih vpra-
šanj.

Če so te vesti resnične, je pričakovati,
da bodo odnosi med Jugoslavijo in Ita-
lijo stopili v akutno krizo.

Rekonstrukcija vlade na mrtvi točki.

Preveč kandidatov — preveč pomislekov.

Beograd, 1. avgusta. Vprašanje re-
konstrukcije vlade se vedno bolj zapleta
in dasi jo g. Pašić na vso moč pospe-
šuje, še ni prišlo do nikake definitivne
odločitve. Stvar bi že bila kolikor toliko
gotova, a v zadnjem trenutku je gosp.
Milan Simonović, kateremu je bilo po-
nujeno ministristvo agrarne reforme, ob-

vestil g. Pašića, da je težko in nevarno
zbolet(?) in da ne more zasedeti mesta.
Na današnji seji ministrskega sveta se je
razvila o tem obsežna debata, a spora-
zum ni bil dosežen, ker je preveč kandi-
datov in proti posameznim kandidatom
preveč — pomislekov.

Odmevi sinajske konference.

Sinaja, 31. julija. V zadnji seji
konference so se ministri zednili glede
vprašanja ogrskega posojila. Svoj sklep
bodo oddali pismeno reparacijski komi-
siji. Zahtevajo strogo kontrolo, da se po-
sojilo ne bo porabilo s strani Ogrske za
oboroževanje ali v propagandne namene.
Nezadovoljnost madžarskega časopisja.
Budimpešta, 1. avgusta. (Izv.) Mad-
žarsko časopisje s sklepi sinajske konfe-
rence ni povsem zadovoljno ter želi zla-
sti, da bi se objavile podrobnosti pogo-
jev in praktične garancije, ki se omenja-
jo v komuniqueju o madžarskem zupa-
njem posojilu.

Resno stanje predsednika Hardinga.

San Francisco, 31. julija. Pred-
sednik Harding je noč prebil dobro. Bo-
lezen se v pljučih ni razširil. Delovanje
srca se je znatno izboljšalo. Bolnik jem-
lje redno hrano.

San Francisco, 1. avgusta. (Izv.)
Zadnji buletin o zdravstvenem stanju
predsednika Hardinga pravi, da je nje-
govo stanje še vedno zelo resno. Pojav-
ljajo se simptomi kryptoka v pljučih.

Posvetovanje v Londonu.

London, 1. avgusta. (Izv.) Včeraj
popoldne je sprejel zunanji minister
lord Curzon italijanskega, belgijskega,
nemškega in francoskega poslanca.
London, 1. avgusta. (Izv.) Včeraj je
kabinet razpravljal o francoskem in bel-

gijskem odgovoru. Podrobnosti še niso
znane.

Stališče Italije.

Pariz, 1. avg. (Izv.) Italija, ki je sta-
lišče je pojasnil italijanski poslanec della
Toretta, obstoja na tem, da se upošteva-
jo tudi medzavezniški dolгови in izvede-
jo sankcije napram Nemčiji, če se bo
protivila pri splošni regulaciji reparacij-
skega problema.

Za samostojno porensko republiko.

Koblencz, dne 1. avgusta. (Izv.) Na
včerajšnjem zborovanju zvezovcev (Son-
derbündler) je bilo sprejetih več resolucij,
ki zahtevajo, da se proglasi Porenje
za samostojno republiko.

Premena vlade v Nemčiji odvisna od odgovora Anglije.

Berlin, 1. avgusta. (Izv.) Včerajšnji
»Berliner Tagblatt« piše: Na včerajšnji
konferenci voditelje socialno-demokrat-
skih frakcij je splošno prevladovalo mne-
nje, da o rekonstrukciji vlade ali celo iz-
menjavi vlade tako dolgo ni mogoče raz-
pravljati, dokler ne dojde odgovor an-
gleške vlade na zadnje nemške ponudbe.

BORZA

Curib, 1. avgusta. (Izv.) Predborza:
Pariz 32.65, Beograd 5.80, London 25.58,
Berlin 0.0005, Praga 16.525, Milan 24.525,
Newyork 559.50, Dunaj 0.007875, Zig. krona
0.0079, Budimpešta 0.03, Varšava 0.0025.

Zagreb, 1. avgusta. Pariz 540—550,
Švica 1687—1705, London 433—436, Berlin
0.007—0.008, Dunaj 0.1320—0.1340, Praga
280—282, Milan 410—413, Newyork 93.94.

Politične vesti.

Dr. Ninčić o konferenci v Sinaji. Po sinajski konferenci Male antante je izšel naš zunanji minister, dr. Ninčić, da je med temi državami Male antante dosežen popoln sporazum v notranjih in zunanjih evropskih vprašanjih. Težko dveh let obstoja se je pokazala. Male antanta kot močna zveza zlasti v vprašanju postopne habsburške restavracije in madžarsko-rumunskih obmejnih incidentov. V balkanskih vprašanjih je bila Češkoslovaška vedno na strani zaveznikov. Izjave novega bolgarskega ministra, predsednika so zadovoljive, vendar treba čakati, kaj bo vlada ukrenila proti makedonstvujušim. Zaenkrat ni nikakih povoljnih znakov. Glede posojila Madžarski je potrebna kontrola, ker madžarska vlada doslej ni pokazala dobre volje, da drži svoje obveze. Jugoslavija ni podpisala lausanske mirovne pogodbe, ker so gospodarska in finančna vprašanja med Turčijo in Jugoslavijo rešena z londonsko pogodbo iz leta 1914 in ni razloga, da bi ta pogodba ne veljala. Med Turčijo in Jugoslavijo bo sklenjen še poseben sporazum.

JDS.

TAJNIŠTVO DEMOKRATSKE STRANKE V MARIBORU za oblastno organizacijo stranke in za Maribor je odslej stalno v Cankarjevi ul. št. 1, pritično. Tam so tudi klubski lokali za seje strankinih organizacij in za sestanke strankinih pristašev. Tam naj oddajajo člani stranke vse svoje želje, zadeve, prošnje itd. Tam so na vpogled volilni imeniki za Maribor. Uradne ure so od 8.—12. ure dopold., ter od 16.—18. ure popoldne.

Tajništvo demokratske stranke v Mariboru ima telefonsko štev. 337.

Darujte za 'Sklad otroške bolnice' v Mariboru.

Javne kulturne naprave v Mariboru.

ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA, Kazinsko poslopje (Slomškov trg), odprta vsak dan od 9. do 13. ure.

LJUDSKA KNJIŽNICA, Narodni dom I. nadstropje, odprta ob nedeljah od 10.—11. ure in ob četrkih od 18.—20. ure, mladinski oddelček ob sobotah od 18.—19. ure.

MESTNI MUZEJ, Cankarjeva ulica, odprt vsako nedeljo od 10.—12. ure. — Vstopnina 1 dinar.

Dr. St. Pavelšek:

Iz bojov za notranjo ureditev naše države.

(Dalje).

Sklep skupščine v Podgorici (26. novembra 1918).

1. Da se kralj Nikola I. Petrovič Njegoš in njegova dinastija odstavi s črno-gorskega prestola.

2. Da se Črna gora združi z bratsko Srbijo v enotno državo pod dinastijo Karađorđevićev ter tako združena stopi v skupno domovino našega troplemenega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev.

3. Da se izbere izvršilni narodni odbor petih oseb, ki bodo vodile posle, dokler se izvrši združenje Srbije in Črne gore.

4. Da se obvestijo o tem sklepu: bivši kralj Črne gore, Nikola Petrovič, vlada kraljevine Srbije, prijateljske sporazumne sile in vse nevtralne države.

Slede podpisali 165 poslancev; manjka jo samo podpis trih poslancev, ki radi boleznih niso mogli priti v Podgorico. Adresa odposlancev Narodnega Veča in odgovor regenta Aleksandra. (1. decembra 1918.)

Adresa se glasi:

Vaša kraljevska visokost! Čutimo se srečni, da moremo pozdraviti Vašo kraljevo visokost v imenu Narodnega Vijeća Slovencev, Hrvatov in Srbov v prestolnici osvobodene Srbije kot srbov-

Politično obzorje.

Kako je bila podpisana lausanska pogodba.

Lausansko mirovno pogodbo so podpisali pred par dnevi zastopniki Turčije in prizadele evropskih držav. Slavnostnemu podpisu je prisostvoval dopisnik praškega »Venkova«. Njegov zanimiv opis prinašamo v skrajšanem prevodu.

Slavnostna vsenčlenska dvorana je bila ob treh že polna. Gospodje v žaketi, dame v preprostejših slavnostnih oblekah. Najbolj paradno je bil oblečen husier vavdskega kantona, h kateremu spada mesto Lausanne (čitaž Lozana). Bil je malce podoben papagaja. Bele nogavice, zeleni frak in na prsih dragoceno znamenje visoke oblasti. On je s primerom resnostjo in dostojanstvenostjo določil gostom njihova mesta. Polagoma so se zbirali kantonski prvaki, še počasneje diplomatski zbor iz Berna. Na klopi v prvi vrsti se je posadil papeški muncij, zelo podoben vaškemu župniku, brez pozerstva, s katerim navadno nastopajo vatikanski poslaniki. Nato so prihajale delegacije za delegacijo. Pot jih je vodila mimo vrste fotografskih in filmskih aparatov. Njih obrazi so se zadovoljno smehljali, saj so vendar enkrat končali svoje delo — pa kdo bi se v tem trenutku vznemirjal nad tem, kako so ga končali. Edini, ki se ni smehljaj, je bil junak konference — Izmet paša. Zato pa so govorile njegove oči. Ne, niso govorile: upile so od zadovoljstva. Radi razumemo, da je Izmet paša lahko zadovoljen.

Šum v dvorani nas je vzbudil iz našega filozofiranja. Gostje so vstali, predsednik republike z dvema federalnima svetnikoma in federalni husier v belo-rdeči tuniki s krasnim napoleonskim klobukom so vstopili. Zopet je nastal šum, vsi so sedli in ogospod predsednik Scheuer je pozval delegate, da podpišejo. To podpisovanje ni bilo malenkost. Ne po obsegu, temveč po količini papirja. Velika miza je bila popolnoma pokrita z zapisniki — 19 jih je bilo in vsak je bil sešit z rdečo nitjo in opremljen s pečati.

Prvi so podpisovali Turki. Izmet paša je bil v sredini. Tajnik mu je podal pero. Z elegantno gesto ga je turški general-diplomat odklonil, vzel iz žepa majhno, krasno škatlčico in iz nje zlato pero. Peresnik in pero sta bila iz čistega zlata, dar neznane angorske patriotke. (Po drugi vesti so poklonili pero turški visokošolci, ki študirajo v Švic. Op. ur.) Izmet paša je podpisal zelo resno, nobena črta na obrazu se mu ni zganila, le

oko je blestelo. Vedel je, da bo podpisoval mirovno pogodbo, da pa bo pogodba tako ugodna za Turčijo, tega si ni bil mislil, da si sicer velja za neskrnjenega človeka.

Za Izmet pašom je podpisal sir Horace Rumbold, prijeten gospod. Nato je pristopil francoski general Pellé, nataknil črnoobrobjen ščipalnik in podpisal pogodbo, ki za Francijo ni ravno ugodna, kar seveda ni njegova krivda. V danih razmerah bi noben francoski diplomat ne dosegel toliko kot je dosegel on — general.

Za Pelléjem je pristopil italijanski komisar v Carigradu markiz Garzoni. Lep italijanski obraz, kakor iz bronast zlit. Bivši genovski prefekt, obdaren z vsemi vrlinami svoje kaste in rase.

Nato so podpisali še ostali. Japonski delegat je po podpisu pristopil k Izmet paši in mu čestital. Okoli Izmet paše, sedaj malce vznemirjenega, so stali ostali turški delegatje in gledali vanj kakor v Boga. Tihi, diskretni šum je šel po dvorani. K mizi je pristopil Venizelos, »Veliki Krečan« (z otoka Krete) je podoben skromnemu nemškemu profesorju. Njegov obraz je bil izredno pobi, žalosten. Njegova domovina — Grška — je izgubila igro.

Nato so podpisali: Diamandi za Rumunijo, bolgarski delegat za Bolgarijo in Belgija. Ni podpisal jugoslovanski delegat Jovanović. Pričakovati je bilo, da bo prečital kako izjavo, a je molčal. Jugoslavija čaka na odločitev komisije o razdelitvi otomanskih dolgov. Sicer pa je tudi z Jugoslavijo nastopilo mirovno stanje.

Nato je govoril predsednik švicarske konfederacije. To je bil edini govor tekom slavnostne seje, na kateri je bilo razpoloženje podobno pogrebu. Gospod Scheuer je iz vljudnosti marsikaj opešal. Težko se bomo strinjali z njegovimi besedami, da dolgujemo narodom blžnjega vzhoda hvaležnost in da tudi oni delajo na razvoju civilizacije. (Švica ima telo vljudnega državnika. Mi pa vprašamo: Kako bi bilo na Balkanu, če bi ga Turki ne strahovali cela stoletja in ako bi ne motili njegovih narodov tja gori do Alp v njihovem civilizacijskem razvoju? Op. ur.)

Konec. Mir je bil podpisan, delegacije so se zasedle vozove in se odpeljale. Videti je bilo mnogo rdečih obrazov. Ali so bili ginjeni nad zgodovinskim trenutkom podpisovanja miru, ali pa so se veselili, da je tako končalo... Sicer pa je bilo v dvorani vroče.

Tedenski pregled

za naročnike »Narodnega lista«.

Četrtek, 26. julija: Narodna skupščina sklence izročiti poslance Radiča, Pušnjaka, Žebota in druge sodišču. — Sprejela je tudi vladni načrt zakona o podpori poškodovancem po toči. — S tem je bilo poletno zasedanje skupščine končano. — Jesensko se prične 20. septembra. — Dinar je padel v Curihu na 5.85.

Petek, 27. jul. Ministri Marković, Tifunović in Vujičić podajo ostavko radi ostrih napadov v radikalnem klubu njihovo poslovanje.

Sobota, 28. jul. Pašić obljubi nemški poslanec dr. Kraftu koncesije glede nemških šol na škodo naših narodnih interesov ob meji, če bodo nemški poslanci še naprej podpirali radikalno vlado. — Vlada je dovolila trboveljski družbi, da sme za 5 odstotkov podražiti premog. — Vohunka Androlić in njeni tovariši so bili izročeni sodišču. — V Sinaji so pričeli posvetovanja zunanji ministri Male antante Ninčić, Benes in Duca. V vseh vprašanjih je že v prvi seji vladalo soglasje.

Nedelja, 29. jul.: Novega mariborskega škofa dr. Andr. Karlina so slovesno ustoličili. Škof je star 66 let, pa je čvrst in svež. — V Nemčiji so pričeli valiti dan hude komunistične burje, vendar pa je razun par manjših prepadov potekel mirno. — Konferenca Male antante v Sinaji je končala danes s popolnim sporazumom v vseh vprašanjih.

Ponedeljek, 30. jul.: Na Poljskem odkrili priprave za velik boljševiški prevrat.

Torek, 31. julija. V Rimu se nadaljuje pogajanja med našo in italijansko komisijo radi ureditve Reke. Naša vlada vztraja na izvedbi rapalske pogodbe. Na Reki in Sušaku so danes bili nastopi, ker se je že danes pričakovala odločitev.

Dopisi.

Nemška požarna bramba v Kamniku pri Mariboru.

Požarne brambe imajo namen opremiti ljudi gasilsko in reševalno službo v domačem, kakor tudi sosednjih krajih. Ker pa požari niso na dnevnem redu, pa ta društva vendar vedno delujejo s tem, da vršijo razne vaje, predvsem pa tudi med svojim članstvom gojijo narodno čustva. — V tem oziru je bila večina požarnih bramb zlasti ob naši meji v južni Avstriji takorekoč podružnice Šulverajna in Šidmarke, in so svoje takratne slovenske člane z neverjetno spretnostjo germanizirale tako, da so ti postali pravcati janičarji. — Saj tudi ni čudno, kajti Nemci so bili za nacionalno delo vedno podjetni in se niso ustrašili nobenih izdatkov, kadar je šlo za pridobitev kaknega Slovence na nemško stran. — Ob

Wilsona in od vseh držav sporazuma. Naj živi Njegovo Veličanstvo kralj Peter, naj živi Vaša kraljeva Visokost, naj živi ves naš ujedinjeni srbsko-hrvatsko-slovenski narod, naj živi slobodna in neodvisna Jugoslavija!

Na adresu odposlanstva Narodnega Veča je regent Aleksander odgovoril takole:

Gospodje odposlanci! Vaš prihod v imenu Narodnega Veča SHS predstavlja našega naroda, in vaše sporočilo o njegovi zgodovinski važni odločitvi dne 24. novembra, s katero se proglašajo državno ujedinjenje vsega našega naroda in vse naše mučeniške in slavne domovine me napolnjuje z globoko radostjo. Sprejemam to vaše obvestilo, sem uverjen, da izpolnjujem s tem činom svoje vladarsko dolžnost, zakaj z njim samim končno udeležujem ono, kar so jeli pripravljati najboljši sinovi naše krvi vseh treh ver in vseh treh imen — na obeh straneh Donave, Save in Drine že v času vladanja blagopokojnega mojega deda, kneza Aleksandra I. in kneza Mihajla, ono, kar odgovarja željam in stremljenjem celokupnega našega naroda.

V imenu njegovega Veličanstva kralja Petra proglašam torej ujedinjenje kraljevine Srbije z deželami neodvisne države SHS v edinstveno kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Ta veliki zgodovinski čin bodi našim

in Črni gori naj se ustvari enotna parlamentarna vlada.

V tem historičnem času, ko stopamo pred Vašo kraljevisko Visokost kot predstavniki naroda in vsega teritorija južnih Slovanov v bivši avstro-ogrski monarhiji, smo globoko užalosteni, ker nismo konstatirali, da so veliki in dragoceni deli našega narodnega ozemlja okupirani po četah kraljevine Italije, čeprav je ta zaveznica antantnih držav in čeprav želimo živeti z njo v dobrih prijateljskih odnosih. Nismo pa pripravljene priznati opravičenost kakršnega koli dogovora, pa tudi londonskega pakta ne, po katerem bi bili prisiljeni v nasprotju z narodnim načelom in principom samoodločbe, da odstopimo del našega naroda tuji državi. Posebno opozarjamo Vašo kraljevo Visokost, da italijanska okupacijska uprava krši meje in pooblastila, ki so ji dana v pogojih premirja z glavnim poveljništvom bivše avstro-ogrskе vojske že potem, ko je bil ta teritorij proglašen za neodvisen in integralni del države Slovencev, Hrvatov in Srbov, čemur bomo predložili Vaši kraljevi Visokosti vse potrebne dokaze. S polnim prepričanjem pa dajemo izraza svoji nadi, da se bo Vaša kraljeva Visokost skupno s celim našim narodom zavzela, da se definitivne meje naše države uredi tako, da bodo v skladu z našimi etnografskimi mejami in z načelom narodne samoodločbe, proklamirane od predsednika Zedinjenih držav ameriških

nega poveljnika zmagonosne narodne vojske, ki je v skupnem boju v vojskami močnih zaveznikov ustvarila pogoje za uresničenje ogromnega dela za narodno ujedinjenje Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki so prožeti z idejo narodnega edinstva, izvedli na teritoriju bivše avstro-ogrskе monarhije državni preobrat in začasno ustanovili neodvisno narodno državo.

Opirajoč se na veliko načelo demokracije, ki zahteva, naj vsak narod sam odloča o svoji usodi, so izjavili že v objavi Narodnega Vijeća z dne 19. oktobra, da želijo in hočejo, da se ujedinijo v enotno državo Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki bi obsegala ves sklopljeni etnografski teritorij Jugoslovanov.

Da se ta meja udeleži, je sklenilo Narodno Vijeće v svoji seji dne 24. novembra, da se proglasi ujedinjenje države Slovencev, Hrvatov in Srbov s Srbijo in Črno goro v eno edinstveno državo ter je izbralo svoje odposlanstvo, ki stopa danes pred Vašo kraljevo visokost, da Vam sporoči ta sklep Narodnega Vijeća uradno in v svečani obliki. Sklep Narodnega Vijeća je ta, da naj vrši vladarsko oblast na vsem teritoriju sedaj enotne države Slovencev, Hrvatov in Srbov Njegovo Veličanstvo kralj Peter, oziroma v njegovem imenu regent Vaša kraljeva Visokost. Sporazumno z vlado Vaše kraljeve Visokosti in predstojniki vseh narodnih strank v Srbiji

vsaki priliki požara, vaj, svečanostnih nastopih, veselica itd. je za gasilce vedno bilo na razpolago dosti brezplačne pijače, kar je nevedno ljudstvo mikalo in tako so pridobili kar največ pristašev — žal — iz vrst naših Slovencev. Ta uspeh je bil tem večji, ker so svoje žrtve lovili le z opojnimi pijačami, dočim se za njih duševni razvoj niso brigali; za dostovalo jim je le, če so njihove žrtve čimprej izjavile, da so »stajč«. — Takratne veselice, svečanostni nastopi požarnih bramb so imeli izključno strog nacionalni značaj, ki se je oboje vedno vršilo z velikim pompom, vse za vse, nemštvo, kar jim je bilo dosti važnejše, kakor strokovni namen požarne brambe.

Pri nas v Kamnici je takratni nadučitelj Hofbauer kot načelnik tukajšnje požarne brambe žel na tem svojem nacionalnem polju prav gotovo največ uspeha. — Ta človek je v šoli potujčil našo deco pri požarni brambi pa naše slovenske fante in može. Ako poznavalec naših razmer opazuje delovanje našega sedanjega gasilnega društva, opazja, da oni Hofbauerjev duh, katerega vzdržuje in pravzaprav le en sam zagrizen nemški škrat, še danes ni v najmanjši meri ni izumrl. — Članstvo naše požarne brambe obstoji približno iz 35 mož, od katerih je čez 30 Slovencev in le 2—3 zagrizeni nemškutarji, kateri slednji trdovratno držijo vodstvo požarne brambe v nemško-nacionalnem duhu, proti katerim je ostalih 30 Slovencev žalilob popolnoma brez moči. Povelje je izključno nemško, vabila so nabita le v nemškem jeziku in to v taki spakedrani nemščini, da se Bog usmili, knjigovodstvo in tajništvo švedla tudi nemško. — Od prevrata smo do danes ob državnih praznikih ni slavio- stnih nastopov, ne bakljad, niti jedne zastave, — naravnost odkrito in izzvalno ignorirajo vse, kar je slovensko — jugoslovensko!

Kljub temu pa se do danes niso ubraščili vsako leto prirediti kar 5—6 veselja z izgovorom, da je čisti dobiček namenjen za nabavo gasilnega orodja, ob kateri priliki so bili njihovi veseljeni prostori nabito polni slovenskega ljudstva, katero jim je donajalo ogromne dobičke. Namenjenega gasilnega orodja pa še do danes ni nikjer. K temu pripominjam, da ima kamniška požarna bramba še od predvojnne dobe 2 veliki in 3 majhne brizgalnice v najboljšem stanju, cevi in lestve, — sploh vse na razpolago tako, da prav gotovo nobena druga požarna bramba na deželi ni tako dobro opremljena z gasilnimi orodjem itd. kakor ravno naša, kar zopet dokazuje, da po gasilnem orodju ni take potrebe, kakor po raznih inersatih kričijo. Gre jim le za obstoj njihove nemške iredente, za kar potrebujejo denar. — Upamo, da bodo sedaj tudi javnosti enkrat jasno, da je kamniška nemška iredenta do danes dobivala svoj kapital za nemško-nacionalno delo izključno le iz žuljev naših nevednih Slovencev, kateri so ravno to protinacionalno delovanje podpirali s svojimi obiski pri veselicah.

Zelo se čudimo, da so naše oblasti v stanu ukiniti delovanje raznih naših jugoslovanskih narodnih društev in organizacij, dočim kaže proti tem nam resnično nevarnim elementom popolno nezmožnost! Neoziraje se na številne pri- tožbe proti temu švabskemu društvu od

na nagrada iskrenim stremljenjem in napotkom vas in vaših častitih drugov v Narodnem Veču ter drugih sotrudnikov, ki so s smelnim prevratom stresli in vrgli raz sebe tuji jarem; ta akt bodi tudi nagrada visoki javnosti za zavesti in velikim žrtvam, ki so jih položili na žrtvenik domovine vsi oni deli našega naroda, ki jih zastopa Narodno Veče. Prav tako bo današnji veliki čin najkrasnejši venec na grobovih naših častnikov in vojakov, padlih za svobodo in ujedinjenje, bo najdivnejša kita na prsih srečnih onih tovarišev, ki so s pomočjo naših velikih in plemenitih zaveznikov z mano doživeli zmago nad sovražnikom.

Slavo izvojevanih zmag delijo z mo- jimi starimi bojevniki dični boritelji jugoslovanskih oddelkov v moji armadi. Pohiteli so k vam in vi ste jih sprejeli tako, kakor sprejema samo brat brata. Hvala vam za sprejem, hvala vam za navdušenje, s katerim izražate svoje za- upanje mojemu narodu, mojemu očetu, mojemu veličanstvu kralju Petru I. in meni.

strani raznih posetnikov naše vasi iz Maribora, kateri so razne škandalozne raz- mere odkrito objavili v časopisih, ne ozi- raje se na dejstvo, da kamniška požarna bramba niti ne vpoštevata od njih vodi- teljev podpisanih pravil jugoslov. gasil- ske zveze, kjer so se objednem s § 20 na- vedenih pravil tudi zavezali, gojiti domo- vinska čustva do mile domovine, niso naše oblasti do danes ničesar ukrenile. Jugoslovanske oblasti vendar ne bodo vztrajale na stališču, da naši slovenski gasilci — 30 po številu — lahko dobivajo »domovinska čustva do naše mile domo- vine« tudi pri nemškem povelju in nem- škonacionalni vzgoji od strani dveh ali treh brezpomembnih zagrizenih švabov?

Pred kratkim smo v časopisih čitali notico, da kamniška požarna bramba na- merava na Racerskem dvoru prirediti (letos že tretjič) velikansko veselico, se- veda zopet pod krinko za »prepotrebno« gasilno orodje. Po kakšnih potih so si izposlovali dovoljenje za vinotoč na Ra- cerskem dvoru za dne 5. avgusta t.l., bo- mo govorili prihodnjč. Za danes hočemo le omeniti, v kakšni luči se ta namerava- na veselica na Racerskem dvoru nam kaže. — Evo! — Nedavno je naša oblast ukinila vinotoč na bogatem Racerskem dvoru, (kjer gospodarji so nemškoavstr. državljani), kar je popolnoma v redu. Ta okolnost pa je — kakor kaže — dala paši požarni brambi povod priskočiti tem nemškim Avstrijcem na pomoč s tem, da pod gori navedeno krinko prirediti ve- selico, da se nemški bogataši Racerskega dvora na ta način kljub zapovedi oblasti rešijo vina in tako pridejo do svojega denarja; gre torej izključno le za naci- onalno simpatijo kamniške požarne brambe do nemških Avstrijcev, od kate- rih bodo seveda tudi odnesli temu pri- meru nagrado. — Brez dvoma bode dne 5. avg. pri veselici tega pangermanskega društva kar mrgolelo nezavednih Slo- vencev iz Maribora kakor tudi iz oko- lice in tukajšnji nemškutarji pa bodo zo- pet kričali v svet: »Glejte, koliko Slo- vencev je, ki so za naše nemške ideje!«

Na Koroškem pa nemške oblasti pre- ganjajo naše Slovence, — Apačka kotli- na, katera bi morala tvoriti našo trdnja- vo na severni meji države, je prišla pri minulih občinskih volitvah v nemške ro- ke. — Naši srednji in revnejši sloji ni- majo kruha, ne primerne obleke, — beda jim gleda iz oči. Kdo je kriv vsemu temu? Narod sam!! Narod oddaja volilne kroglice, nezavedno slovensko ljudstvo — žal tud iz inteligentnih krogov podpi- raje naše sovražnike!! — Če si narod goji gade na lastnih prsih, je pač tudi sam kriv, če propada!

—□—

Iz Slovenskih gorie nam piše »popot- nik z rešpektinom: Tako gospod ured- nik! Kar sem Vam obljubil, to izpolnju- jem. Evo Vam prvi odlomki iz mojega dnevnika. Samo povedati Vam še mo- ram, da vzamem na svoja potovanja po- leg rešpektina še tudi daljnoslusih, da la- hko ne le vse vidim, ampak tudi daleč naokrog vse slišim, kaj se dogaja po sve- tovnem gledališču doma in drugod. — Daljnoslusih! Ja, to je nekaj novega, na- prednega. Dandanes mora biti vse na- predno, voz sveta hoče le naprej, a nik- dar nazaj. Zato so tudi gospod dr. Koro- šec postali napredni. Nekdaj so jim lju- dje rekli lepi Tonček, ženske so Vam bi-

Zagotavljam vas in Narodno Veče, čegar pooblaščenici ste, da je ves narod slovenski, hrvatski in srbski, katerega voljo in misel predstavljate, lahko uver- jen, da se bom jaz in moja vlada z vse- mi onimi, ki predstavljajo Srbijo in srbski narod, dali voditi samo po globoki, netkaljeni ljubezni bratskega srca na- pram vsem svetinjam, ki so drage du- šam onih, kot katerih pooblaščenici ste prišli semkaj.

Skupno z vami se smem upravičeno nadejati in se tudi nadejam, da bodo na- ši veliki prijatelji in zavezniki pravično ocenjevali naše stališče, ker le-to odgo- varja načelom, ki so jih sami proglasili in za katerih zmago so prelili veliko svoje dragocene krvi.

Prepričan sem, da se osvoboditev sve- tane bo oskrnila s tem, da bi se izročilo pod tujo oblast toliko naših poštenih in prosvetljenih bratov. Prav tako upam, da bo to naše stališče upoštevala v svo- jih odločbah tudi sama vlada kraljevine Italije, saj se ima ona za svojo osvobodit- ev zahvaljevati istim princem — istim

le kar vse omamljene in so za božje vo- ljo rotile svoje može, naj volijo lepega Tončka in njegovo spremstvo. In danes pa so nam dr. Korošec s svojo politično lepoto celo može omamlili, vse je drlo 12. marca za njimi, vse je zagrabilo njihov voz, ženske vlečejo na vse strani, može pa eni naprej, drugi nazaj, in sam g. dr. Korošec ne vejo, na kateri tir bi bilo bolje voz postaviti, da bi se rešilo, kar se še rešiti da. Napredni pa tudi so g. dr. Korošec. Glejte, prej so bili le samo ka- pian, danes pa so že »prečusiti oče«. Če ne verjamete gospod urednik, pa čitajte »časnik«, tam stoji črno na belem. Jaz ne trdim ne eno ne drugo, ali go oče ali niso oče. Pa če tudi so oče, prečusiti oče, kdo jim more kaj zato, to je čisto njihova osebna zadeva, jaz pa rajši ne verjamem in jim želim, da niso oče. Čemu je treba to po časnikih razglašati! To ni lepo! Veste, ljudje so muhasti in več- krat rečejo in pišejo, kar ni res, jaz pa Vam le poročam golo resnico, kakor jo z rešpetinom vidim in daljnoslusihom slišim. Muhavost! Oj ta kuga! Muhe pa so različne, ene so zavečjive, druge pa so strupene in nevarne. Človek, kateremu sede taka muha za uho, postane sam ali zapeljiv ali pa strupen, nevaren in hud- ben. Vi gospod urednik, Vi ste podobni bolj zapeljivi muhi, sicer bi še ne bili omoženi, ker bi ne bili nobene v zanjko zapeljali. Dobro pa poznate strupeno mu- ho »Straža«. Ta muha prej ni bila stru- pena, je res le samo odganjala nevarne protestantske nemšurske obade, ki so se vbadali posebno v ubogo obmejno Slovence in jim pili kri in mozeg. Vsak dober Slovenec je rad poslušal dobrodej- no brenčanje »Straže«, v gotovi zavesi, da mu nič zalega ne stori, da svoj strup brizga le na smrtnega sovraga Sloven- cev — protestantizem, »Südmarko« in »Schulvereine«. Kje so dr. Hošnjec-a ča- si, ko je muha »Straža« Slovencev še kolikor toliko dostojno brenčala! Čast komur čast in če je tudi naš politični na- sprotnik, samo da je blagočuten, pošten in pravičen. Tudi za dr. Lenardovih dni je muha »Straža« še precej pošteno bren- čala. A danes? Danes muha »Straža« ne le pika s strupenimi želim, ampak tudi grize čast in poštenje dobrih Slovencev katoličanov, ki se ne vpregajo slepo v njen s strankarsko strastjo nabasan voz. Vse kar je pravi! Političen boj je bil in bo, a se naj giblje v mejah pravičnosti, poštenja in dostojnosti, drugače bo na- še ljudstvo v dnu duše posurovelo in gorje sejalcem, če pride osveta nad njel. Bodi vam sveta resnica, pravica, čast, poštenje in dostojnost, sicer ste krivi, da se Vam po evangeljskih besedah priveže kot pohujševalcu mlinski kamen okoli vratu in se vas potopi v dno morja! — Tako sem slišal slednjič, ko sem bil z rešpetinom na nekem bregu in sem na- stavil tudi daljnoslusih po potočnem dolu, govoriti gručo ljudi. Med njimi je bil eden obdan s črnimi bulami, kakor ob času »črne kuge« na Dunaju, ker ga je muha »Straža« opikala in ogrizla. Potu- jem naprej. Na svidenje.

Iz Podvelke. V »Taboru« številki z dne 28. junija t. l. se je obrnil dopisnik iz Podvelke na naslov naših zastopnikov oziroma na naslov okrajnega glavarstva z utemeljeno prošnjo po zaščiti tistega tukajšnjega prebivalstva, ki trpi kot suženj pod šikanami našega pangerma- na. Pa ta dopisnikov klic je ostal klic

načelom, ki so jih tako stajajo tolmačili s peresom in delom njeni veliki sinovi preteklega stoletja. Lahko trdim, da bo italijanski narod imel dejansko več ko- risti in si zagotovil večjo varnost, ako bo spoštoval ta načela in tradicije, in si s tem zagotovil prijateljstvo in dobro naše sosedstvo kakor pa ako uresniči do- ločbe londonske pogodbe, ki je bila pod- pisana brez nas in ki ni bila nikdar pri- znana od nas, podpisana v razmerah, ko se še ni računalo s propastjo Avstro- Ogrske, da so torej od takrat postali brezpredmetni mnogi nekdanji oziri. Na- dejam se, da bo postal naš narod v tem in ostalem delovanju složen in močan do konca, da bo stopal v novo življenje z vedrim in ponosnim čelom, vreden pri- borjene veličine in sreče, ki ga čaka.

Prosim vas, gospodje poslanci, da spo- ročite mojo vladarsko besedo in pozdrav mojim milim bratom širom naše svobod- ne in ujedinjene Jugoslavije. Žival ves narod srbski, hrvatski in slovenski!

Bodi nam vsikdar srečna in slavna k- leovna Novencev. Hrvatov in Srbov!

vpijočega v puščavi. Kdo se bo pa tudi brigal za podvelške obmejne zadeve? — Pomagaj si sam in bog ti bo pomagal! Treba bo torej seči po samopomoči v ka- kršni bodi obliki. Da le zaleže. Vemo, da imajo oblasti z našo Podvelko primero- ma drugim obmejnimi gnezdomi veliko opraviti, več kakor s katerikoli drugim krajem, kajti nemštvo in vse, kar je v zvezi z njim, je tukaj že tako vkoren- njeno kakor stenice v svojih naselbinah, ki se stiskajo in potuhajo, kadar se ne čutijo dovolj varne, a se takoj prav po sršenovo rojijo, ko jih milostno sončice le malo obsije. Pravo narodno tolovaj- stvo napreduje sistematično. Mi pa in z nami ves slovenski značaj tega lepega slovenskega kotička — adijo! To bi radi. Gotovo žalostno in ob ednem aramotno za nas. Ne, Podvelka ne bo in ne sme biti nikoli več slepo orodje gotovih mo- gočnjakov, ki jim mrzi sedajni slovenski značaj kraja in njegovega prebivalstva. Vstran z njimi in ven z vsem, kar žali naš narodni čut. Čemu in za koga in za- kaj ima n. pr. tukajšna velesedlarija še vedno svoj nemškutarski napis, ko je bi- la že tolikokrat opozorjena, odstraniti ga; zaman, čeravno je sedlar dokazno slovenskega pokolenja in životari le od slovenskega denarja in kruha. Naš obče spoštovani, zavedni slovenski trgovec P. ki je bil prisiljen si kupiti letos lastno hišo, ker je bil izgnan izpod magnatove strehe, mora se stikati po tujih luknjah, mora imeti svojo bogato založeno trgo- vino v kurniku podobnem prostoru, ker se mojster sedlar, ki stanuje v trgovče- vi hiši, ne gane iz nje. Hiša se pa mora — in to v kratkem zaradi bližajoče se jeseni na vsak način prezidati in preure- diti, kar se pa, se ve, ne more privo- diti, dokler nje gospoda ne izprazni. Govori se o raznih prizivih na stanovanjski urad. Stanovanjski urad je nujno pro- šen, vendar enkrat ukreniti, da pride naš novi hišni posestnik trgovec P. do svojih stanovanjskih pravic v svoji last- ni, osobito do pravice prostega razpo- laganja z njo. Ne podpirajmo vsaj svojih nasprotnikov! Svoji le svojim! Slovenski denar k slovenskemu obrtniku! Končno še nekaj: Tudi ovadništvo je pod Velko na dnevnem redu. Dolgo, dolgo nismo vedeli, od kod prihaja; pa nič ni tako skrito, da bi enkrat ne bilo očito. Pozna- mo te, ovaduh, stari lisjak, in te pri- hodnjič pokličemo pri tvojem pravem imenu.

Celjske vesti.

Upravno sodišče v Celju. 1. avgusta je nastopil svojo službo predsednik upr- sdišča g. dvorni svetnik dr. Vertančnik.

Celjska potrošaška zadruga je preure- dila svoje poslovne lokale v Aleksandro- vi ulici in začela dne 1. avg. zopet poslo- vati.

Izpred celjskega okrožnega sodišča. Dne 28. julija se je vršila sodna obravna- va zoper Vinka Robnika iz Podvelske- ga. Dne 23. jan. 11. je prišel v Solčavi k nekemu posestniku orožnik, da bi se ne- koliko odpočil. Iz neprevidnosti je odločil svojo puško, katero je izmaknil v neopa- ženem trenutku v sobi se nahajajoči, ne- koliko vinjen Robnik ter zbežal z njo na prosto. Ko se mu je orožnik približal, je nastavl nabasano puško proti njemu. Šele po hudi borbi je prišel orožnik zo- pet v posest svoje puške. Robnik je bil obsojen radi tatvine, pregreška zoper ra- kon varstva in red ter radi prestopka proti telesni varnosti na 1 mesec težke ječe.

Narodno socialistična stranka je skli- cala za soboto zvečer v gostilno Wilson v Gaberjih javen shod, na katerem je poročal ob zelo pičli udeležbi pristašev raznih strank o politični situaciji g. dr. Politeo iz Zagreba in ne dr. Politeo, ka- kor so naznanjali plakati celjskih skli- cateljev.

Tretje poročno zasedanje v Celju. Pri okrožnem sodišču v Celju so imenovani za predsednika dvorno-sodni svetnik g. dr. Jos. Kotnik, za namestnika višja dežel- sodna svetnika gg. dr. Frid. Bračič in dr. Iv. Premschak ter deželno-sodni svetnik g. Val. Levičnik.

Obrtniški naraščaj v Celju. V mesecu juliju se je pri obrtnih zadrugah v Celju oprostilo 48 vajencev; največ mizarjev, čevljarjev in krojačev, ki so napravili vsi skušnjo z dobrim in s prav dobrim uspehom. Preizkušnji sta se podvrgla tu- di ne en mizar in pekovec, romarje

Koroške vesti.

Nov atentat na slovensko narodno manjšino na Koroškem.

V stopinjah italijanskih fašistov.

VI ponedeljek se je vršila v Celovcu važna seja koroškega deželnega zbora, na katere dnevnem redu so bile razne točke, ki globoko režejo tudi v meso naše tamkajšnje slovenske manjšine. Mandat sedanjega deželnega zbora, v katerem sta med 42 poslanci tudi 2 Slovenca (zavedna, ker nezavednih prodanih duš je več) bi pravilno prenehal komaj v juliju leta 1924 in komaj tedaj bi se morale vršiti nove volitve. Koroški nemški poslanci pa, katerim sta tudi sedanja dva slovenska poslancja preveč in bi radi imeli »čisto« nemško deželno zbornico, da bi s tem svetu pokazali, da na Koroškem sploh ni Slovencev, so sklenili z večino in pomočjo socijalnih demokratov, da se sedanji deželni zbor prostovoljno razide in se še letos obenem z državnozbornimi izvedejo tudi nove deželnozbornske volitve in sicer po novem volilnem zakonu, po katerem tvori cela Koroška eno samo volilno okrožje. Združitev cele Koroške v eno samo volilno okrožje je bila sprejeta očitno samo zato, da se na ta način onemogoči Slovincem zastopstvo v deželnem zboru. Po volilnem redu se odobre namreč samo one liste, ki imajo kandidate v vseh delih volilnega okrožja. Slovinci, ki so naseljeni samo v južnem in vzhodnem delu Koroške, v ostalih delih ne bodo mogli postaviti kandidatov, pa tudi če bi se jim to posrečilo in bi po formi postavili povsod kandidate in dosegli odobritev svoje liste, bi dobili v najboljšem slučaju samo še enega poslanca, ker bo v enotnem volilnem okrožju proporcionalni količnik mnogo večji kakor je bil doslej. Istočasno je bil stavljen tudi predlog, naj se uvede volilna dolžnost in naj se za one voline upravičence, ki bi se volitev ne udeležili, določijo kazni. Ta predlog je bil zavrnjen in sicer glavno radi tega, ker bi na ta način bili prisiljeni voliti tudi tisti slovenski plašljivci, ki se navadno volitev ne udeležijo, bi pa potem, ko bi morali glasovati, glasovali gotovo za slovensko listo. Iz vsega tega je razvidno, da stopajo koroški Nemci in nemčurji zvesto po stopinjah italijanskih fašistov, ki so tudi celo Italijo spremenili v eno samo volilno okrožje, da bi na ta način ubili narodne manjšine in manjše lokalne stranke. Povsod, v Italiji, v Avstriji, na Madžarskem in v Grčiji delajo sistematično na to, da bi čimprej zatrli in zbrisali s površja naše narodne manjšine, pri nas, v naši državi pa naša narodna vlada istočasno na vse mogoče načine podpira Nemce, Madžare in Turke ter jim naravnost omogoča, da dobivajo pri volitvah mnogo več poslancev, kakor bi jih morali. To je dovolj velik dokaz, da imajo Italijani in Nemci prav, ko nas nazivajo »barbare«.

Pristopajte k CMD!

Dnevna kronika.

— **Imenovanja.** Za okr. glavarje v VII. čin. razredu so imenovani: vladni tajniki dr. Jos. Hubad, vodja okr. glav. v Ljutomeru, Rihard Koropec, vodja okr. glavarstva v Prevaljah, Gasper Lipovšek, vodja okr. glavarstva v M. Soboti, dr. P. Vavpotič, vodja okr. glavarstva v Radovljici, dr. Otmar Pirclmajer, vodja okr. glavarstva v Ptuj. Za vladne tajnike v VIII. činovnem razredu: dr. Bratina v M. Soboti, Fr. Levičnik v Gor. Radgoni, Anton Svetina v M. Soboti, dr. Vidmar v Celju, dr. Čuš v Kočevju, M. Kandiš v Dol. Lendavi, M. Zavatlal v Ptuj.

— **Odgodeno kraljevo potovanje v Pariz.** Dopisnik zagrebške »Rijeke« domaga, da je potovanje kralja v Pariz odgodoeno za marec bodočega leta.

— **Sprememba v vojnem ministertvu.** Iz Beograda se doznava, da namerava general Pešić, sedanji minister vojske in pomorščice, odstopiti, čim stopi v veljavo zakon o ustroju vojske ter da postane načelnik generalnega štaba. Kot načelnika se imenuje generala Lucakovič ali Smiljanić.

— **Nova državna borza dela.** Ministrstvo socijalne politike je sklenilo ustanoviti v Novem Sadu, kot važnem gospodarskem središču Vojvodine novo državno borzo dela.

— **Ostre mere proti Radičevcem.** Osi-ješki »Jug« poroča, da so oblasti aretirale novoizvoljenega župana v vasi Turanovac v Sremu, ker je hujskal ostale odbornike, naj ne polože prisega. Istotam je bila zaplenjena tudi republikanska zastava. V sosednji vasi Lukaču je bil aretiran Radičevac Šimeta, ker je brez dovoljenja oblasti sklical republikanski shod.

— **Poštna pristojbine za inozemstvo** so s 1. avgustom povišane, kakor smo že objavili.

— **Delničarji Jadranske banke v Jugoslaviji** niso zadovoljni s sklepi obnega zbora banke v Trstu ter pripravljajo veliko akcijo za sklicanje glavne skupščine Jadranske banke v Beogradu. Gospodom, ki so hoteli naše delničarje nasamari, bo — zdi se — še postajalo vroče.

— **Ameriški predsednik Harding** je — kakor pravijo novejša poročila — obolel na pljučnici. Položaj je zelo resen.

— **Vohunska afera.** V znani zagrebški vohunski aferi je bilo, kakor smo poročali, aretiranih zavsem 7 oseb. Sedaj poročajo iz Beograda, da so bili razum Andreličeve in Abdagića vsi izpuščeni. Vsi pravijo, da se jim je v Beogradu dobro godilo ter jih veselilo, da so tam našli pravico.

— **Železničarja vrgel pod brzeči vlak.** Strašen slučaj surovosti se je zgodil v soboto v vlak, ki je vozil iz Beograda v Zagreb. V bližini Broda je železničar zaviral Gjuran iz Zagreba opozoril vojačka, ki je sedel na njegovem mestu na hodniku, naj gre dol, ker je mesto nevarno in bi se lahko zgodila nesreča. Ker vojak ni hotel ubogati, se je razvil prepir, v katerem je vojak sunil železničarja tako, da je padel med vagona vlaka, ki je vozil z največjo bržino. Vlak mu je odrezal obe nogi. V brezupnem stanju so ga prepeljali v bolnico. Ima ženo in več nepreskrbljenih otrok.

— **Prof. dr. Jovan Cvijić**, o katerem smo že poročali, da se mudi na znanstvenem potovanju v Sloveniji, se je za del časa nastanil v Solčavi.

— **Demoliranje uprave in uredništva »Hrvatskega Borca«.** V nedeljo zvečer so neznani ljudje — listi trdijo, da so bili Orjunaši — prišli v uredništvo in upravo hanaovskega glasila »Hrvatskega Borca«, zvezali slugo ter mu zamašili usta, na to pa razmetali vse pohištvo in spise ter raztrgali nekatere njihove znamenje in denar, kolikor so ga našli v mali blagajni, na to pa odprli vodovod, da je voda uničila še ostalo. Po končanem delu so zopet odšli neopaženo, kakor so prišli.

— **Vešanje radi studenca.** V bližini Dubrovnika so delavci pri miniranju nekih skal odkrili močan vrelec hladne pitne vode. Ker je v tamkajšnji okolici veliko pomankanje čiste studenčnice, so bili okoličani vsled odkritja novega studenca tako veseli, da so priredili veselico.

— **Sanatorij na Lovčenu.** Novoosnovano cetinjsko delniško društvo za zgradbo sanatorija na Lovčenu bo pričelo že te dni s prvimi deli. Sanatorij se gradi na Ivanovih Koritih v gostem in hladnem gozdu 1200 m nad morjem na onem prostoru, kjer je stal nekoč v 15. stoletju za časa Ivana Cernojevića veliki samostan.

— **Hotel na Vrbskem jezeru zgorel.** Iz Poreča ob Vrbskem jezeru poročajo, da je v nedeljo zgorel nasproti Porečam ležeči restavrant Högelmann. Gosti so morali zbežati iz stanovanj.

— **Hočeš, nočeš, moraš uvideti,** da so »Pekate« cenejše od drugih testenin, ker se zelo nakuhajo in se jih manj potrebuje.

Ljudska knjižnica

Narodni dom, I. nadst.

posljuje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure in ob četrkih od 18.—1/2 20. ure mladim. oddelek ob sobotah od 18.—19. ure

Industrijsko-obrtna vzorčna izložba v Mariboru

združena z vinarsko, vrtnarsko, umetniško in gradbeno razstavo.

(Od 15. do 26. avgusta 1923.)

Kratek čas nas še loči od otvoritve Industrijsko-obrtna izložbe v Mariboru; z vso paro se vrše priprave na razstavišču. Gradijo se novi paviljoni, dovažajo zemlja za vrtnarski oddelek, postavljajo mize za vinsko razstavo in vinotoč, napeljava električna luč, tako, da bo do otvoritve vse gotovo. Podvizati pa se morajo tudi vsi razstavljalci, da spravijo svoje blago pravočasno v Maribor. Najkasneje do 13. avgusta mora biti vse razstavno blago na razstavnem prostoru, da se lahko posamezni oddelki lepo uredijo in okrasijo. Za razstavo vlada že danes povsod veliko zanimanje. Ne samo pri nas, tudi po vsej ostali državi in v inozemstvu. Razstava bo nekaj tako lepega, poučnega in zanimivega, da bo vsakomur žal, ki si je ne bo ogledal. Opozorjamo ponovno na to, da imajo vsi obiskovalci, ki se izkažejo z legitimacijo, na vsih železnica 50% popusta. Legitimacije veljajo ob enem kot vstopnice za razstavo, stanejo 20 Dinarjev in se dobe pri vseh denarnih zavodih, obrtnih društvih ali pa direktno pri upravi razstave v Mariboru, Cankarjeva ulica 5. Nabavite si legitimacijo pravočasno! Za zunanje obiskovalce je poskrbljeno tudi za prenočišče. Vsa obiskovalca dobi na željo nakazano stanovanje za zmerno ceno in je vsako izkoriščanje obiskovalcev preprečeno.

Društvom in korporacijam priporočamo, da prirede za časa razstave izlete v Maribor. Pri tej priliki si lahko ogledajo tudi mesto. Ves čas razstave bo odprt tudi mestni muzej. Društva se lahko poslužijo pri tej priliki vseh ugodnosti, ki veljajo za obiskovalce razstave in si s tem prihranijo mnogo posla in prošanj za znižano vožnjo itd. Opozorite na razstavo vse znance in prijatelje, ker tudi s tem podpirate domačo industrijo in obrt.

Dodelitev prostorov. Te dni se prične z razdelitvijo in dodelitvijo razstavnih prostorov. Letošnji prostori mnogo bolj odgovarjajo potrebam in bo mogoče ustreči vsestranskim željam. O dodelitvi prostora bo vsak razstavljalec pravočasno obveščen. Stranke, ki gradijo lastne paviljone, morajo v lastnem interesu skrbeti, da bodo paviljoni pravočasno dogotovljeni. Do otvoritve, dne 15. avgusta mora biti vse delo končano. Čas hiti! Zato naj se vsakdo podviza!

Dovoz razstavnega blaga. Vse razstavljalce opozarjamo na to, da mora biti blago, ki je namenjeno za razstavo, postavljeno na razstavišče najkasneje do 13. avgusta. Vsakdo naj skrbi, da pravočasno odpošlje svoje razstavne predmete, da dosepejo pravočasno v Maribor. To je nujno potrebno, da se more vsak oddelk sistematično urediti. Vsaka zakasnost ovira delo na razstavišču. Zato prosimo točnost. Vsi predmeti, kakor vse razstavišče bo več čas razstave strogo zastraženo, tako da se ni bati, da bi se blago poškodovalo ali ukradlo. Razen tega bo uvedena še posebna straža zoper požar.

Oddaja reklamnih plošč. Uprava razstave ima na razpolago še več za reklamno primernih ploskev v zaprtih zgradbah in na plotih, primerne zlasti za trgovce in industrijalce. Reflektanti naj se obrnejo na pisarno, Cankarjeva ulica št. 5. Ugodna prilika za uspešno reklamo. Cene zmerne!

Oglašje za razstavniki katalog, ki izide o priliki razstave v veliki nakladi, sprejema pisarna razstavnega odbora in pooblaščen oglašni zavod I. Sušnik, Maribor, Gosposka ulica.

Vsa pojasnila glede razstave daje edino pisarna razstavnega odbora v Mariboru, Cankarjeva ulica, tel. št. 325, kamor naj se blagovoljno obrniti vsi zainteresenti.

Ali ste si že nabavili legitimacijo za Industrijsko-obrtno razstavo v Mariboru? Dobe se pri vseh denarnih zavodih.

Mariborske vesti.

Maribor, 1. avgusta 1923.

m Smrtna kosa. Dne 31. julija t. l. je umrl v tukajšnji bolnici po kratki bolezni g. Jernej Ankerst, major v p. Pogreb se vrši dne 2. avgusta ob 17. uri na mestnem pokopališču v Pobrežju.

m »Češki klub« v Mariboru se udeleži korporativno pogreba svojega pokojnega člana gospoda Jerneja Ankersta dne 2. t. m. Zbirališče ob 16.45 pred mestnim pokopališčem.

m Mestni šolski svet mariborski imel svojo redno sejo v petek, dne 3. avg. ob 17. uri v mestni posvetovalnici na mestnem magistratu. Na dnevnem redu so pred vsem nadzorovalna poročila o tuk. osnovnih in meščanskih šolah.

m Darovi. Za vdovo viš. stražnika Filipčiča je daroval g. Ernest Birtič, rostilničar pri klavnici, 100 Din. Iskrena hvala! Posnemajte!

x Člani kluba »Grohar« se opozarjajo, da je treba poslati dela, namenjena za VII. razstavo najkasneje do 8. avgusta t. l. na naslov »Industrijsko-obrtna izložba v Mariboru«, Cankarjeva ulica (Dekliška ljudska in meščanska šola pritičje, dešno).

— **Čehoslovaško učiteljsko na kongresu UJU v Ljubljani.** Čehoslovaško učitelstvo pride zastopati — kakor je daj javljeno — na kongres UJU v Ljubljano g. Adolf Obst, prvi podpredsednik Čehoslovaške Obče Učiteljske v Pragi, dospe v Ljubljano že 3. ali 4. avgusta. Čehoslovaška Obča Učiteljska je z vseh naprednih učiteljskih organizacij Čehoslovaški in šteje 27.000 članov, računajo pa jo pa z učitelstvom iz Slovaške, kjer so stanovske organizacije šele v razvoju, lahko na 29.000 članov. Stiki med slovenskim in češkim učitelstvom so bili že prej zelo dobri. Dasi po prevratu zaradi prometnih težkoč zrahljani, se sedaj zopet v polnem teku obnavljajo.

m **Mestno kopališče** je izven nedelje ponedeljka vse dni v tednu odprto. Parna kopel je ob sredah in petkih za dame ostale dni za gospode. Občinstvo se opozarja, da mu v prvih kopelnih dneh treba čakati na kopel. Kopališče je odprto od 10. ure do 19. popoldne, blagajna pa do 18.

m **Studijska knjižnica** je za časa praznične odprta dnevno od 9. do 13. ure izvzemši nedelje in praznike ter dostopna vsemu občinstvu.

m **Stare knjige**, leposlovne in znanstvene, literarne vrednosti, v vseh jezikih, kupuje po najvišjih cenah vedno »Ljudska knjižnica« v Mariboru, Narodni dom I.

m **Restavracija v Narodnem domu** je sedaj popolnoma renovirana. Urejena sta dva lokala za klube, na razpolago je kopelišče. Točijo se prvovrstna vina, za jedila pa skrbi izborna kuhinja. Abonent se sprejmejo vsak čas na hrano.

m **Kavarna v mestnem parku.** Dnevno koncert od 17. do 19. ure in od pol 20. do 24. ure. Sladoled in domače pecivo.

Podpirajte Jug. Matico!

Sport.

: **Mariborska koča.** Sezona je pričela. Kdor hoče prebiti poletne počitnice v zdravem gorskem zraku, naj si nabavi nakaznico za sobe pri tvrdki Pinter & Leonard. Sobe solčne, zračne z vso opremo. Hrana prvovrstna, postrežba točna. Natančneje pri omenjeni tvrdki. — Odbor SPD.

: **Koča na Klopnem vrhu** je oskrbovana. Vino, hrana in ležišče na razpolago vsak dan. Planincem obisk te koče toplo priporoča odbor SPD, Maribor.

: **Planinski koledar za leto 1924.** Podružnice in posamezniki, ki še niso poslali korektur, gradiva, besedila za inserate in naročila na koledar, naj to storijo nemudoma. Letos je odziv tako malomarnosti onih, ki bi ga morali podpirati. Slovinci smo planinsko ljudstvo, pa ne moremo vzdrževati niti — planinskega koledarja! Ali ni to — samomor? (Ured.)

Sokolstvo.

Murski Sokol

Sokolsko društvo v Ljutomeru obhaja svojo dvajsetletnico s sporedom že objavljenim, dne 4. in 5. avgusta. Ker je društvo najstarejše v Mariborski sokolski župi, poletje ta dan vsa društva v prijazen in gostoljuben Ljutomer, da manifestirajo za posokolenje obmejnih krajev in s svojim sodelovanjem pripomorejo do lepšega uspeha.

Pripravljalna dela so v najlepšem razvoju. Mlado in staro kar tekmuje v tem, kdo bo izvršil večje delo. Tudi oni bratje in sestre, ki so se zadnja leta nekoliko odstranili iz aktivnih delavskih vrst, so zdaj vnovež v veseljem in energijo stopili med delavce, kakor pred 20. leti. Okolica na Murskem polju se zanimala za slavnost kakor še nikoli. Okrog 60 naših bratov se je prijavilo, da bodo jezдили pri obhodu kot »narodna konjica« v narodnih nošah z Murskega polja in Prekmurja. Prijavilo se je tudi kolo jahalcev sokolskega društva iz Maribora.

Pri obhodu sodelujeta dve godbi: novoustanovljena tržka godba, ki je pod vodstvom vedno vztrajnega in pridnega brata Zacherla v kratkem času neverjetno napredovala, in ruska vojaška godba. Pri gradnji železnice je namreč zaposleno vojaštvo Wranglove armade: gardisti, kozaki in pešci. Pri sekciji je tudi veliko inženjerjev s svojimi rodbinami. Wranglovci so po večini zelo inteligentni fantje in moške, mnogo med njimi je častnikov. Ti trpijo pa v dolgem desetletju, kar jih usoda preganja po tujini, niso pozabili svojega slovanskega izvora in izgubili smisla za narodno delo. Prav živahno sodelujejo pri narodnih prireditvah. Imajo svoje pevske zborove, tamburaški zbor z značilnimi instrumenti (balalajke) svoj gledališki odsek in svojo izvrstno vojaško godbo, ki bo vsem nekaj novega. Brez bobnov in lesenih instrumentov igrajo tako milo, polno in precizno — značilno za rusko glazbo.

Ta godba, njihovi pevci in kozaki na konjih sodelujejo celo številno na prireditvi. Razen tega nastopijo tudi s svojimi narodnimi plesi (z meči) in narodnimi plesci.

Cela prireditev bo edina te vrste in bo ostala v spominu slehernemu udeležniku.

Slednjič v ravnanje izdajamo sledeča navodila:

Zaprošeno je za polovično vožnjo na Drogah južne železnice.

Dovoljen je poseben vlak iz Ljutomer v G. Radgono z odhodom iz Ljutomer ob 22. uri. Ta vlak porabi samo udeleženci proge Ljutomer—Radgono.

Oni telovadci in telovadke, ki nastopijo v soboto pri akademiji in oni zastopniki, ki se udeležijo slavnostnega zborovanja v nedeljo ob 9. uri morajo biti v Ljutomeru že v soboto zvečer, najkasneje do prihoda vlaka iz Maribor—Spilje—Ljutomer, to je ob 9. uri.

Za udeležence, ki se pripeljejo v nedeljo je edini vlak, ki vozi iz Maribora po 5. uri zjutraj in je v Ljutomeru ob 11. uri. Udeleženci proge Središče Pragersko pridejo ali čez Maribor ali Ormož. Če pridejo čez Ormož nam lahko še javijo, da dobe vozila.

Nekoliko bolj težaven je odhod za daljne udeležence. Društvo je preskrbelo za 10 vozov, ki nalože 100—150 ljudi in jih odpelje ob 21. uri v Ormož, če ne ostanejo čez noč v Ljutomeru. Cena za osebo 10—12 Din. Oni, ki ostanejo tu, se lahko odpeljejo z vlakom, ki vozi iz Ljutomer čez Spilje v Maribor ob 6. uri zjutraj.

Nekatera društva nam še sedaj niso odgovorila in izrazila svojih želj. Od teh pričakujemo odgovora v enem dnevu. Naš trg ni velik, zato je treba pravočasno javiti, če kdo zahteva kakougodnost. V splošnem so prijave nad pričakovanje polnoštevilne, in pričakujemo tudi od občinstva polnoštevilni poset.

Zdravol Odbor.

o Poziv! Udeleženci proslave 20-letnice Ljutomerskega Sokola se odpeljejo v Ljutomer in nazaj z avtomobilom. Vsak udeleženec naj se javi najkasneje 20 petka zvečer pri bratu Kranjcu v Mesni hranilnici. Na poznejše prijave se ne bomo ozirali. Zdravol.

ŠAH.

II. kongres jugoslov. šahovskega saveza se prične 2. avg. v Novem Sadu, 3. avg. pa prične turnir, h kateremu je sprejetih 19 igralcev, med njimi Emil Kramer in Miroslav Stupan iz Maribora.

Sloviti naš šahovski mojster M. Kostić iz Beograda je včeraj prispel v Maribor in priredi v četrtek 2. avg. ob 19. uri zvečer v kavarni Central simultansko igro, katere se lahko vsi ljubitelji šaha udeležijo. Tudi kibici so vabljeni. — Vsakdo pa, ki želi igrati z našim mojstrom, naj prinese po možnosti svojo desko (in igro) seboj, ker upamo da bo udeležba tako velika, da ne bo dovolj desk na razpolago. Opozarjamo, da je g. Krstić zajedno z dr. Vidmarjem eden najjačjih svetovnih mojstrov, ki je na mednarodnih tekmah dobil že nešteto prvih daril.

Simultana šahovska partija. Znani jugoslovanski šahist dr. Kostić je v nedeljo v Subotici odigral simultano partijo šaha z 31 igralci tamošnjega šahovskega kluba. 22 partij je dobil, 8 jih je bilo remis, eno je izgubil.

Podprimo „Jadransko Stražo“ Objave.

§ Požarna bramba in njen rešilni oddelek v Mariboru. Za veselico požarne brambe dne 12. avgusta tl. v kadenci se iščejo dame, katere bi prevzele prodajo cvetic in konfetov ter prositi ta časni odbor, da se vse one dame, ki bi želele prevzeti ta posel, zglase v nedeljo dne 5. avgusta v pisarni požarne brambe in njenega oddelka med 10. in pol dvanajsto uro predpoldne v svrhu prijave.

§ Uduženje vojnih invalidov priredi v Selnici ob Dravi dne 5. avgusta tl. veselico v prostorih gostilne na vrtu g. Hernah, z vsemi najboljimi zabavami. Začetek točno ob 2. uri popoldne. Za prvovrstno kuhinjo in pijačo je preskrbljeno. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo šolskih potrebščin ubogi deci vojnih žrtve, vabimo vso p. n. javnost na mnogobrojni obisk. — Uduženje vojnih invalidov, Maribor.

§ Invalidi, vdove in sirote se pozivajo, da prinese vsak svojo sliko, ki ne sme biti stara preko treh let, v uradnih urah v društveno pisarno, Rotovski trg 9. Slike se bodo sprejemale do najpoznejše včevši 19. avgusta tl. Vsak član dobi potem v gotovem roku izstavljeno novo člansko knjižico, opremljeno s svojo sliko, ki bo potem tudi služila kot legitimacija za znižano vožnjo po železnici. Pripomnimo, da velja to samo za organizirane člane, ki redno plačujejo članarino. Po pravilih je vsak izključen, ki je zaostal s članarino pol leta. Dolžnost vsakega člana je, na obvesti tudi druge tovariše in tovarišice o tem. Vsak član se naj javi tam s sliko, kjer plačuje članarino, n. pr.: člani, ki so na deželi, se naj takoj javijo pri svojih zaupnikih, člani pa, ki so v mestu oziroma v mestni okolici, se naj javijo v društveni pisarni, Rotovski trg 9. Uradne ure so vsako sredo in nedeljo od 9. do 12. ure popoldne. Uduženje vojnih invalidov v Mariboru.

§ Mestni kino. »Kapitan Kidd junior«, filmska komedija v 5 činih z dražestno Mary Pickford v glavni vlogi in veselo igra »Fatty kot zdravnik« v 2 činih, se predvaja v torek in sredo.

§ Narodna čitalnica v Slovenjgradcu priredi dne 5. avgusta tl. popoldne ob 3. uri v mestnem logu pod Druškovicevim kozolcem ljudsko igro »Rokovnjači«. Po igri velika ljudska veselica z izbranim sporedom. Na programu je poleg drugih zanimivosti srečolov in ples. Pri prireditvi sodeluje salonski orkester iz Slovenjgradca. Ker je čisti dobiček namenjen nabavi knjig za tukajšnjič, se prosijo in pričakuje številnega obiska. Okoliška društva pa se naprošajo, da ta dan ne prirede kakih prireditev.

Mornarica veže najoddaljenejši državel Gradimo našo mornarico! Jačajmo „Jadransko Stražo“!

Gospodarstvo.

Nekaj iz gospodarske uprave.

(Dalje.)

Dobro poznavanje lastnih zemljišč z ozirom na meje, obseg in kvaliteto, nekaj dobre volje in želja spopolniti svoj dosednji način obdelovanja bi gotovo dovedel do vsaj delne arondacije posameznih posestev po lastni inicijativi potom medsebojnega menjavanja, smo slišali zadnjič. To bi bila najkrajša in najcenejša pot brez dolgega debatiranja in protestov, da je mogoče prej tudi na takih posestvih pointenziviti gospodarstvo. V slučaju, da bi bile potem potrebne kake skupne melioracije in odstranitve nepotrebnih potov itd., bi bila izvedba potom »agrarnih operacij« potem mnogo lažja in enostavnejša. Ako kvalitativnemu razredu v posestnem listu povsem ne zaupamo, deloma tudi, ker se je tekom časa kakovost zemljišča spremenila, bi bilo dobro, da se s časom privadimo na oceno in razredovanje, to je na bonitiranje in klasifikacijo zemljišč po cenilni komisiji potom punktiranja, sliče no kot se to vrti pri ocenah plemenske živine, pri športnih in telovadnih tekmah itd. V Nemčiji je pri oceni poljskega zemljišča običajno vzeti 10 momentov, ki vplivajo najbolj na gospodarsko vrednost, vsak z 10 točkami, tako: vrsta zemlje, debelina gornje in spodnje plasti, teža obdelane, vlaga, množina humusa, lega, nagnenje, kulturno stanje, gospodarska lega. Najvišje število točk, to je 100, dobi najboljše zemljišče.

Marsikatera melioracija ki pred vojno ne bi bila rentabilna, se sedaj vsled višje cene produktov gotovo izplača. Na vsak način je pa zlasti pri obširnejših melioracijah potrebna točna kalkulacija, da višji donos krije obresti in amortizacijo vloženega kapitala. Lastne prihranke vporabi v ta namen je gotovo veliko bolj ekonomično kot vlagati denar v kake mestne banke, da množi kapital le drugim, mesto da bi se združil z zemljo za poznejše gospodarsko gotovo slabejše čase. Z izposojenim denarjem delati v kmetijstvu je pa bilo prej in je tudi sedaj nevarno, ker zemlja daje sicer trajne, a le nizke obresti in zahteva trdo delo.

Veliko škodo napravljajo zlasti sedaj, ko se tako malo spoštuje tuja lastnina, številne vknjižene in ne vknjižene servitute in steze. Sama steza bi navsezadnje

niti toliko ne škodila, toda ob mokroti si išče vsak svojo pot, in tako je daleč na okrog vse pohojeno in uničeno. Prepoved ali vejevje navadno ne pomaga dosti; če je servituta vknjižena v zemljiški knjigi, ali če se nam zdi, da bodo ob event. tožbi sosedje pripravljeni priseči, da se je pot vporabljalna že 30 let, kar navadno store, je najboljša, da se udamo ter raje sami ozko pot posujemo z peskom, da vsaj ostalega zemljišča ne uničujejo. Ako pa ni vknjižena služnost poti in imam upanje, da jo odpravim, ker ni tolike važnosti za ljudi, je pa najenostavnejše, da postavim tablo »do preklica dovoljena pot«. Za to tablo se navadno ne bo nihče zmenil, ker lahko hodi, toda, če interesi v teku 30 dni po opazitvi tabele ne protestirajo za odstranitev, nimajo po zakonu več pravice do servitute in dvomljiva servituta je odpravljena in in enkrat pozneje se lahko postavi tablo »prepovedana pot«.

Tu bi bilo še omeniti, da brez vknjižbe v zemljiško knjigo ni lastninske pravice, zato je tolike važnosti pri vsakem nakupu zemljišča, menjavi, hipotekarnem posojilu itd. vložiti na sodnijo takoj zemljeknjžno prošnjo z vsemi potrebnimi dokumenti.

Kot zemljišče, tako mora gospodar poznati tudi svoja poslopja in zgradbe. Sedaj je, ali je pa morda že bil jedini čas, ko se je dalo kaj predelati in popraviti in sreča za gospodarja, ki je to tudi storil. Gotovo, dosti jih je bilo, a bilo bi jih lahko še veliko več, toda stiskali so denar, da se jim je posušil. Vzdrževanje starih slabih zgradb, zlasti streh, zahteva silno stroškov, zato se ohrani le najpotrebnejše, to pa v popolnem stanju; kar je za nič, pa naj se podre, da odpade vsaj nevarnost pred ognjem. Kar imam, tudi če imam malo, naj bo v redu, ne-le, da je boljše gospodarjenje mogoče, marveč, da me tudi kot človeka-gospodarja ne bo sram pred lastnimi delomi. Kako neprijetno je za gosta še bolj pa za gospodarja, če morata pri ogledu kmetije skakati po dvorišču preko luž otekaajoče se gnojnice, ali če nimajo čiste sobe, ki mor bi gosta vodil.

(Dalje prihodnjik.)

Kmetijstvo.

Otrpnelost pri prašičih.

Pri prašičih se dogaja, da postanejo v zadnjem koncu naenkrat otrpneli udov, tako da se komaj vlačijo. Vzrok temu boleznemu stanju, ki izgleda kakor revmatizem, je lahko prehlaj ali pa tudi pokvarjen želodec, pokvarjen vsled preobilo zavžitega zrnja.

Tako oboleli prašiči ležijo najraje zariti v slamo in stokajo od časa do časa. Silno neradi vstanejo, ker jih boli ves život. Od samih bolečin se tresejo. Pri hoji vlačijo zadnji del za seboj. Klajajo jim ne diši, pač pa razodevajo veliko željo. Če jih ta bolezen močno napade, ostanejo v zadnjem koncu dolgo časa hromi.

Otrpnelost se pojavi najraje, če pridemo prenatrlo od sočne ali vodene klaje na zrnatu klajo, ali če se žival preveč nasiti z žitom, zlasti v tem slučaju, če je bilo žito kaj pokvarjeno. Vzrok otrpnelosti je seveda pri zdravljenju najprej doognati.

V vsakem slučaju je imeti take živali na gorkem in jim je dobro nastiljati. — Otrpnele ude jim je vsak dan dobro namazati z gorko mešanico terpentinovnega olja in kafrovca, katero maže jim je dobro vdrgniti. Tudi gorko ribje olje se za tako mažo priporoča. Razen tega jih je treba tudi po vsem životu drgniti (zribati ali frotirati).

Če je kriva otrpnelost težka prebavnost, potem je predvsem važno, paziti na to, da živali niso zaprte. Kot notranje zdravilo se priporoča sluzasta kuhovina lamu, kateri je primešati nekoliko glauberjeve soli. To kuho je dati obolelim prašičem po 3- do 4krat. V ostalem jim je pa pokladati vodeno in sočno krmo. Z otrobi oblojena pijača, kislo mleko, zelna klaja, kuhana pesa itd. To so priprava krmila v tem času. Zrnja naj se pa malo poklada. V težkih slučajih je živinozdravniška pomoč potrebna.

Vinogradništvo.

Katastrofalni nastop oidija.

se nam javlja iz vseh vinarskih okolišev, in nam preti, da nam ta bolezen uniči še to malo, kar je v vinogradih leiošnjim vremenskim neugodam preostalo.

Vinogradniki se opozarjajo, da uporabijo vsa sredstva proti oidiju in ga poskusijo zatreti ali vsaj razširitev omejiti! Ob lepem vremnu je pridno žvepliti! Pri zelo močnem nastopu se je posluževati event. tudi natrijevega hipermanganata (25 dkg na 100 litrov vode in 2—3 kg vgašenega apna). A najbolj se pa baje obnese žvepleno-apnena brozga z dodatkom 30—40-kratne množine vode (na 1 kg brozge 30—40 litrov vode). Brozga se vodo dobro premeša in s to mešanico se celi trs, posebno pa grozdje, dobro poskropi z navadno škropilnico (ki se rabi za škropljenje proti peronospori). To sredstvo učinkuje baje absolutno sigurno! Napadene jagode zgube v par dneh oidijevo pepelnato prevlaklo in se, kakor pravimo, »obrišejo« ter dobe zopet svojo naravno zeleno in zdravo barvo. To sredstvo priporoča dični naš vinarski strokovnjak g. Fran Majcen, ravnatelj posestev štajerske hranilnice v Podlehniku, ki ga na obširnih hranilničnih posestvih že par let z najboljšimi uspehom uporablja. Zaradi tega opozarjamo tudi mi vse p. n. vinogradnike na to sredstvo ter jim priporočamo, da ga pri letošnji močni invaziji oidija v čimvečjem številu preskusijo ter nam blagovolijo naznaniti svojčas tozadavne rezultate. Žvepleno-apnena brozga bi bilo najcenejše sredstvo zoper oidijo, če zaradi majhnih množin, ki so potrebne in uporabi je najbolj enostavna. Dobiva se v poljubnih množinah pri tvrdki Anton Jurca, Ptuj. — Vinarski in sadjarski odsek, kmet. družba za Slovenijo v Mariboru.

Nepozabite naročnine!

Sadjarstvo.

Razmnoževanje s potaknjenci.

Inž. Jeglič — Dornova.

Za vrtnarja in tudi za vsako Frančko in Micko, ki si sama vzgaja lončne cvetlice za okna, je razmnoževanje s potaknjenci zelo praktično. Razmnoževanje s potaknjenci je vegetativno, nesporno, in zagadatelj s tem načinom razmnoževanja ohranimo svojstva dotične sorte neizpremenjena, konstantna. In to je zelo važno. Mnoge, umetno pridobljene, a še ne ustaljene lastnosti se s semenom ne podedujejo, in kolikokrat se n. pr. hudeje nad goljufivim svetom kakšna Katica, ki si je posejala seme od najbolj imenitnih nageljnov, pa ji zraste mesto tistih imenitnih samih hudik onegavi: čisto navadni, kmečki klinčki! Kaj torej napravi umen vrtnar, da si kakšno ime, pr. pr. cepič rdečelistne bukke in ga transplantira (cepi) na navadno zeleno bukev, ali pa n. pr. cepi žalučko na navadno drevo istega plemena, in zaželjena zvrst se s tem ustanovi na novi rastlini. Tako se splošno ravna v sadjereji, pri kulturi mnogih drugih rastlin itd. Tudi razmnoževanje jagod z živicami, georgin z gomolji, krompirja, čebule itd. spada med nesporno načine razmnoževanja ter ima za navadno prakso najbolj in najhitrejši uspeh.

Pri nespornem razmnoževanju (s cepiči, potaknjenci, grebenicami, gomolji) prenesemo bistvena svojstva neizpremenjena z enega bitja na drugo.

Pri splošnem razmnoževanju iz semen pa, ki je nastalo po združitvi moške in ženske spolne stanice, vzkali nova rastlina, novo bitje, ki v svojih lastnostih jasno očituje mešano dedščino po materi in očetu in še po pradedih. Le semenje čistimi osnovami, seme, čigar oče in mati sta si bila v lastnostih popolnoma enaka, le takšno je stanovito. In čim bolj sta si bila enaka in sorodna oče in mati, ki sta rodila seme, in čim stanovitejša narava sta bila, tem prej se tudi pri njunih potomcih izoblikuje svojstva.

Važnost razmnoževanja s potaknjenci je torej za vrtnarstvo zelo pomembna in takšno razmnoževanje rodi tudi zelo hitro, dobičkanosni uspehi. Seveda, kar vse po vrsti ne raste iz potaknjencev. A mnogih rastlin sploh ne razmnožujemo s semenom, nego navadno zgolj na nesporno (vegetativni) način, tako n. pr. pelargonije, acaleje, begonije, plemenite nageljnje, begonije, rože, edonije, vajgelije, majnice (španski bezeg), ribez, kosmuljo, vinsko trto itd. Z grebenicami razmnožujemo zlasti tiste rastline, ki se kot potaknjenci bolj nerade ukoreninijo n. pr. kosmulja, leska, kutina, pa tudi kakšen starišav fajgelček, ki nam prav lepo cvete, si na takšen način lahko prav hvaležno pomladimo. S potaknjenci zelenih mladih (vršičev) razmnožujemo zlasti hitro rastoče lončnice, n. pr. fuksije, hortenzije, heliotrop, krizanteme, salvijs, vodenke, razne begonije, abutilon i. dr. Vednozeleno mirtu in anukubo razmnožujemo s popolnoma olesnelimi mladikami. Oleander potaknjemo v vodo. Gloksinije in begonije razmnožujemo s potaknjenci listi. Ta čudež, da vzraste iz lista kraljevske begonke, primerno vložnega na stalno vlažen pesek ali lončno zemljo, je dobro znan že tudi našim Frančkam in Mickam.

Kdaj napravljamo potaknjence? Pri drevescih in grmovju se čisto poslužujemo olesnelih potaknjencev od popolnoma zrelih vejic, ki jih narežemo in potaknjemo v listopadu, torej ob času, ko so polni tekoni leta nabranili rezervnih snovi. Potaknjencev mora čimprej razviti zdrav, močan kalus, in ker brez zelenih listov ne more usvajati, tedaj mora biti jesenski potaknjencev dobro preskrbljen s plastičnimi snovmi, ki omogočijo krepko in uspešno tvorbo korenin. Takšen praktičen način razmnoževanja je opisal g. Košir v 4. številki letošnjega »Sadjarja in Vrtarja« in je to za rože gotovo sila hvaležen in preprosti način razmnoževanja. Tudi marsikatera remontanka n. pr. Družki je kot potaknjenska vse hvale vredna.

(Konec prihi.)

Tržne cene.

Kakšen je položaj na žitnem trgu?

Radi ugodnih poročil o uspehih svetovne žetve so prošli teden cene na svetovnem trgu ponovno znatno oslabele. Cene so nekoliko oslabele tudi pri nas, dasi večje nazadovanje cen ovira padanje dinarja.

Po zadnjih podatkih poljedelskega ministrstva je dala žetev v naši državi: v Hrvaški: 4,4 milijona mte pšenice, 694 tisoč mte ječmena, 400 tisoč mte rži; v Dalmaciji: 194 tisoč mte pšenice, 175 tisoč mte ječmena, 99 tisoč mte rži in 10 tisoč mte ovsa; v Sloveniji: 550 tisoč mte pšenice, 173 tisoč mte rži, 263 tisoč mte ječmena in 230 tisoč mte ovsa; v Vojvodini: pšenice okrog 5 milijonov mte. Podatki za druge pokrajine še niso urejeni. Žetev je v večini pokrajin za 35 odst. večja nego lani, v nekaterih pa še za več.

Ako ne bo dinar slab, bodo cene gotovo oslabele, ker se bo moralo pač tudi naše tržišče ravnati po svetovnih cenah. Na zagrebškem trgu je bil prošli teden nastopen položaj:

Pšenica se je ponujala po 350—370 Din. po oddaljenosti vtovorne postaje s promptno dobavo. Pri bački pšenici je garantirana kakovost 79—80 kg. pri srbijanski pa 77—78 kg. Večjih nakupov ni bilo. Rž, bačka, 72—73 kg. je notirala 320 Din. brez prometa. Ječmen za krmo, srbijanski, je notiral 260—270 Din. a boljši vojvodinski (za pivovarne) okoli 290 Din. Povpraševanje minimalno. Oves, novi, se je tržil po 300 Din. stari po 312,5 Din. postavno vtovorna postaja. Promet zelo omejen. Turščica je popustila v cenah. Tržila se je po 280—290 Din. Moka stare mešave se je tržila za bazo »0« po 625—650 Din. Promet je bil v splošnem prav majhen.

g Koliko je bil vreden naš dinar dne 31. julija? Na zagrebški borzi se je ta dan dobilo: za 1 dolar 93,5—94 Din, za 100 avstr. kron 13,4 para, za 100 nemških mark 8 para, za 100 lir 410—412 Dn, za 100 francoskih frankov 555—560 Din, za 100 čeških kron 281 Din, za 1 švicarski frank 17,2 Din.

g Vinarska in sadjarska šola v Mariboru je zaključila svoje 51. šolsko leto v soboto, dne 28. julija na običajen skromen način. Ob sklepu šolskega leta je bilo vseh gojencev 59 (25 drugoletnikov, kot absolventov, 20 prvoletnikov in 5 praktikantov). Vsi so sinovi večjih ali manjših kmetovalcev (iz Slovenije 49, s Primorskega 4, iz Hrvaške 3, pol gojenec pa je iz Dalmacije, Črne gore in Srbije). Od 25 absolventov je dovršilo to najstarejšo kmetijsko šolo v Sloveniji 10 goj. z odličnim, ostalih 15 pa s povoljnim uspehom. Vsi letošnji absolventi so povrnejo na svoje domove odnosno na posestva svojih starišev, kar je posebno razveseljivo. Prvoletniki so — razun enega, ki ima poskušnjo iz dveh predmetov v glavnem radi nezadostnega znanja v čenega jezika — končali prvi razred z odličnim oz. s povoljnim uspehom. Zavod je prenapolnjen, ker ima njega internat prostora pravzaprav samo za 50 gojencev. Za prihodnje šolsko leto se je prijavilo že lepo število »novincev«; ker bo nekaj eksternistov (izven zavoda stanovalcih), bo mogoče sprejeti še par učenec. Prošnje za sprejem se pošiljajo ravateljstvu lahko še do srede avgusta. Kako se napravljajo, je razvidno iz zadavnega razpisa v »Kmetovalcu« št. 12 od 30. junija t. l. Kmetovalci, pošiljajte svoje sinove v kmetijske šole, ki so za dober kmetijski naraščaj danes in za bodoče važnejše kot kdaj prej!

g Hmelj. XVI. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmelja nasadov doma in drugod. Zalec v Savinjski dolini, dne 1. avg. 1923. V obče se lahko reče, da se je zadnjih 14 dni stanje hmelja nasadov izboljšalo. Nadalje se mora povdarjati, da je pri srednjernem hmelju prehod cvetja v kobule izjemoma neenakomeren in da se bo vsled tega pričelo spodbiranje pred, obiranje od kraja pa še le po 20. avgustu t. l. Pozni hmelj se razvija normalno in obiluje prav obilno letino. O množini letošnjega pridelka se danes še ne da kaj določene povedati — sigurno je pa, da bomo letos pridelali več kot lani. — Hmelj. trgovci se že zanimajo za naše prvovrstno blago. — Društveno vodstvo.

Iz življenja in sveta.

Knjige v sovjetski Rusiji.

Neki moskovski knjigarar je opisal položaj ruskega knjigotrštva in založništva v nastopnem pismu, ki ga povzamemo iz »Rula«.

Revolucija je vplivala tudi na kupce knjig. Danes ni več takih »ljubiteljev«, ki so knjige kupovali samo zato, da so se mogli postaviti, češ: »Tudi jaz imam knjige!«, sicer pa so jih pustili nerazrezane na policah. Sedaj kupujejo knjige le toliko, kolikor je neobhodno potrebno. Ni mogoče reči, da bi bile knjige drage. Pravzaprav so se celo pocenile. A ne glede na to je knjiga še vedno nedostopna reč in lahko trdimo, da najmanj 60 odstotkov kupcev zapusti knjigarne praznih rok.

Glavni kupci so še vedno — učenci. Učenci iz učnih zavodov I. in II. stopnje navadno pokupijo vse šolske knjige. Učenci višjih šol že veliko manj. Često pride v knjigarne kak visokošolec in zahteva priročnik, ki jih potrebuje, katerih pa je zelo malo v zalogi. Ko dobi knjigo, jo dolgo lista semintja, povprašuje o ceni in jo naposled z obžalovanjem vrne, ker mu je — predraga.

Največ se tedaj razproda učnih knjig. Za njimi pridejo knjige politične vsebine, ki so bile pred vojno na zadnjem mestu. Kupci teh knjig so zelo razgovrstni: od najpreprostejšega delavca, ki se zanima za »Abecednik komunizma« do učenega profesorja, ki pokupi vse novosti in odnaša iz knjigarne cele svežnje.

Med divjake.

Oče zažgal svojega sina, da izprosi od boga dež.

Kljub temu, da so divjaki v pravem pomenu besede že skoraj popolnoma iztrebljeni in je že po vseh delih več ali manj prodrta kultura, se še vedno dogajajo slučaj, ki spominjajo na stare veke, ko so se raznim malikom doprinasale še človeške žrtve.

Prav svetopisemski dogodek se je pripetil pred nekaj meseci v angleški koloniji na otoku Rodezija v Južni Afriki. Tam živi že sicer maloštevilno plemo Metvarjev, katerim je bil do nedavno poglavar Sigango, častitljiv atarec. Meseca januarja je vladala v tamošnjih krajih velika suša. Več mesecev ni padel dež in izgledalo je, da bo vsled suše uničena vsa setev. Po svojem starem običaju so prosili Metvari svojega boga Mviri, to je »veliki duh«. Po njihovih verskih običajih ima bog Mviri ženo, ki si jo izbira po svojih duhovnikih med verniki. Ta žena je obenem boginja dežja. Vsakokrat, kadar vlada suša, prosijo verniki preko nje boga za dež.

Tokrat pa so ostale vse prošnje brez uspešne. Med verniki se je raznesla vest, da je božji ženi najbrž odvzeto devišstvo in je bog zato načel uslišati. Začeli so iskati krivec, ki se je drznil dotakniti božje žene. Sum je padel na poglavarjevega sina Monduza. Oče ni dolgo premišljal, temveč objavil vernikom, da je sklenil, da za kazni svojega sina zažge na grmadi in tako pomiri užaljenega boga. Nekateri, ki so se bali angleških oblast, so skrajša temu ugovarjali, toda glavni jih je potolažil, češ, to se je že večkrat zgodilo, ne da bi zvedeli Angleži. Tako je bilo sklenjeno, da bo Manduza ponoči v bližnjem gozdu na grmadi zažgan. Ob določenem času so se zbrali

knjig. Često kdo sprašuje po memoarjih Witteja, Hindenburga i. dr. Sploh je memoarska literatura v zadnjih letih zelo narasla in po nji se mnogo vprašuje.

Nepman (nov izraz: človek, ki je obogatel vsled nove gospodarske politike, t. j. novi bužurj) redkokdaj zaide v knjigarno, k večjemu ga vidiš takrat, ko želi kupiti svojemu malčku dragoceno lepo vezano knjigo v stari izdaji ali se njegova žena ali hči zanima za romane. Od leposlovcev je najbolj v modi Paul Benoit, od ruskih avtorjev Erastburg in Boris Pilnjak. Izvzemši nekoliko modnih romanopiscev se ostalo leposlovje skoraj niti ne prodaja.

Oddelek za mladinsko literaturo je zelo šibek; največ se prodajajo stare knjige, kolikor jih je sploh še dobiti. Od novih se najbolj razprodajajo mladinska dela Cukovskega.

Gospodarskih knjig se v Moskvi malo razproda. Redki interesi vprašajo o čebelarstvih in vrtnarskih priročnikih.

Knjižnice kupujejo zelo malo novih knjig, ker ni donarja. Nekoliko boljše so situirane delavske knjigarne, ki obstoje pri posameznih tovarnah in podjetjih. Knjižničarji pa so pri izbiri knjig strogi; večinoma kupujejo knjige popularno-znanstvenega značaja, zlasti rodnogospodarske dela. Iz beletristične literature izbirajo zgolj knjige s socialno tendenco, med njimi spise Zolaja, Kellermanna in Uptoni Sinclaira.

verniki ob grmadi, kamor so privlekli di zvezanega poglavarjevega sina ter ga postavili na grmado. Ob pevanju pobornih pesmi so grmado zažgali in žrtvovali bogu človeško žrtev ter ga prosili usmiljenja. Drugo jutro je ostalo od grmade le še kup pepela in nekaj kosti. V pomirjenju vernikov se je drugi dan začelo oblačiti in na večer je res padel dež.

Vsi so sedaj bili zadovoljni, razen enega. In to je bil zadnji in najmlajši poglavarjev sin. Vzbuja se mu je sum, da pride sedaj on na vrsto. Že v naprej je videl samega sebe na grmadi. V strahu pred svojo usodo je pobegnil k angleškimi oblastem ter vso zadevo prijavil. Seveda so angleške oblasti takoj prele njegovega očeta in ga postavile pred sodišče.

Sodniki pa so bili sami v zadregi. Prepričani so bili, da je Sigango ravnal po svojem najboljšem prepričanju in bi bila s človeškega stališča vsaka kazen krivična. Toda neizprosni zakon predpisuje za tak zločin smrtno kazen. Po daljšem posvetovanju je bil Sigango obsojen na smrt. Ob enem pa so sodniki prosili angleškega kralja za pomilostenje ter mu popisali natanko vso zadevo. Kralj je obsojenca pomilostil, a zavezati se je moral, da ne bo žrtvoval svojemu bogu nikdar več človeške žrtve. Prepričali so ga končno, da bo bogu ljubo, če mu bo žrtvoval kako žival. Starec se je končno dal prepričati, da je padel dež samo slučajno in bi bilo deževalo tudi, če bi ostal njegov sin pri življenju, kajti kljub tej žrtvi je vladala še nadalje velika suša, ki je uničila vse polja njegovega plemena.

Zanimivosti.

Čudna pustolovščina pijanili gosk.

Redek slučaj, tragikomčen obenem, se je pripetil nedavno goskam nekega švicarskega kmeta. Cela jata gosk je na nepojasnen način prišla do alkohola in se pošteno nasrkala. Kmet seveda ni videl tega gosjega bakanala, ampak je naenkrat začel strašno gosje gaganje, ki ni hotelo nehati. Ko je šel pogledat, je strahoma zapazil, kako njegove goske med pravečim kapitoljskim vpitjem divjajo v okrog. Nato so pa vse popadale kakor mrtve. Prepričan, da so zastrupljene, je hotel rešiti vsaj perje in cela njegova rodbina se je spravila z vso naglico na delo, da je izruvala perje poginulim goskam. Pozno v noč je trajalo to delo. Nato so oskubljene goske spravile v neko šupo, da jih drugi dan zažrejo. Toda kdo opiše kmetovo pre-

padlost, ko je drugo jutro gledal goske, kako so druga za drugo prihajale in upo in otožno gagale za izgubljenim perjem.

Jugoslovanski večni potnik.

Čikaški »Glas Svobode« poroča iz Oslavlanda: Te dni je prišel sem Jože Mikulec, ki je znan kot večni potnik. Se dvajset let brusi svoje coplate po svetu. Poznajo ga Jugoslovani po celem svetu, tako v Združenih državah, kakor v Kanadi, južni Ameriki, Avstraliji, Afriki in Aziji. In vse je prepotoval peš! Seboj nosi veliko knjigo, v kateri ima podpise vsakovrstnih slavnih in uplivnih oseb. Začenši od kitajskega cesarja, ki je že mrtve in sploh ni več monarhijske na Kitajskem, pa do župana Mikulčeve rojstne vasi najde podpise v tej spominski knjigi, ki je težka celih 57 funtov. Tu vidiš lastnorodne podpise raznih kraljev in cesarjev, sultanov in predsednikov raznih

Podpirajte Jug. Matico!

držav, od katerih je že mnogo mrtvih. — Tako zanimive zbirke podpisov nima nihče na svetu. Jože Mikulec je še vedno krepak in čvrst ter namerava še nadalje potovati po belem svetu, dokler ne prelina njegovega večnega potovanja sestra smrt. Od tu pojde proti zapadu, da pobere podpise guvernerjev in drugih uplivnih oseb.

Izpred sodišča.

Vlomilec in tat.
20-letni delavec Franc Kmetec iz Draženc, okraj Ptuj, ki je že 7-krat predkaznovan, je dne 7. decembra lani zvečer v družbi tatinskega tovariša — nekega umobolnega Ferdinanda Majcenoviča — vlomil v vežo trgovca Stefana Avguščina pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju in ukradel iz iste nove kolo v vrednosti 7000 K. Nadalje je osumljen, da je dne 27. februarja vzel iz gozda grajščaka Rudolfa Waren-Lipita v Turničah tri borova in eno akacijevno drevo v skupni vrednosti 190 K. Konečno je hotel dne 9. marca odnesti Martinu Zurovniku v Apačah 1700 K vreden streljavec. Orožnika Ivana Belščeka in šumarskega pristava Vincenca Plohlja pa je povodno poizvedb radi tatvine drva škodo Rudolfa Waren-Lipita razžalil z besedami: »Kaj bodele mene tu za norca imeli!« ter jima pokazal figo. — Kmetec prizna tatvino kolesa, zanika pa tatvino dreves, kakor tudi, da bi hotel odnesti Zurovniku streljavec. Okrožno sodišče ga je obsodilo na 8 mesecev težke ječe.

Petindvajseta kazen.
Anton Zurač, katerega je urar Franc Klarer v Mariboru dne 27. junija poslal v Limbuš, da bi dostavil strankam ure in druge dragocenosti, se je seznanil tam s 45-letnim slikarskim pomočnikom Ferdinandom Pleterskom iz Pobrežja pri Mariboru. Oba sta se peljala potem v Maribor in šla v gostilno »Koroški kolodvor«. Pleterski se je ponudil Zuraču, da mu bo prodal 2 srebrni uri, 2 niklasti uri, 2 double prstana, zlati prstan in par zlatih uhanov ter mu denar takoj prinesel. Zurač se je pustil premetati. Izročil je Pletersku našete stvari v vrednosti 6000 K, s katerimi je ta zrinil, jih prodal, denar pa zapravil. Pleterski, ki je že 24-krat predkaznovan, prizna svoje dejanje. Obsojen je bil radi hudodelstva goljufije na eno leto ječe.

Tatinska dekla.
20-letna Julijana Kangler, ki je enkrat radi hudodelstva tatvine že predkaznovana, je služila od 4. marca do 12. junija pri zakonskih Janezu in Mariji Selinšek v Starivasi pri St. Janžu na Dravskem polju kot dekla. Dne 12. junija je brez odpovedi službe odšla in vzela s seboj 5 bluz, 3 predpasnike, 8 naglavnih robcev, 2 para čevljev, zimsko jopo, dežnik, spodnje krilo, srajco, spodnje ženske hlače, nogavice, 2 obrisači in lesteni kovčeg. Domačemu sinu Jožefu Selinšku pa je odnesla srebrno uro, 12 žepnih robcev in 800 K gotovine. Obsojena je bila radi hudodelstva tatvine na 5 mesecev težke ječe.

Nepoboljšljiva.
34-letna Cecilija Weisbacher, ki je že 6-krat radi tatvine predkaznovana, je bila pri Klementini Kraševci v Mariboru kot služkinja zaposlena. Dne 12. maja je brez odpovedi službe odšla, z njo pa tudi 800 Din. gotovine, listneca vredna 200 K in dva ključa v vrednosti 100 K. Sodišče je nepoboljšljivo tatvico obsodilo na 6 mesecev težke ječe.

Gospodarska opravila v mesecu avgustu.

Na domu, dvorišču in okoli hiše. Dovišiti je mlavec in spraviti zrnje na suho, ga večkrat pregrniti, prerešatati in premetati ter paziti, da ne splesni.

Živino je hraniti redno ter dobro, ker s početkom jesenskega prašenja in setve ozimne se začenja spet težak posel za njo.

V sadonosniku. Tega meseca se začne okulacija sadnega drevja na speče okoli. Obira se rano sadje, pri čem je paziti, da ne postane prezrelo; ne sme se pa seveda nositi naspol zeleno na trg. Pokončavati so škodljivci. Če je suša, se mora tudi, kakor poprejšnji mesec, mlado drevje zalivati.

Na njivah, travnikih in pašnikih.
Kakor hitro se odpelje snopje iz njive, je njivo sprasiti. Cim preje se to zgodi, tim boljše. Prasiti je plitvo, tako da se samo strnišče podorje. Praho poveljaj, da se grudje zdrobi. Tega meseca je dobro tudi gnoj izvoziti na njivo, ga takoj raztrositi in plitvo zaorati.

Tega meseca se nadalje kosi proso in skube konoplja. Na travnikih se kosi in spravljata otava.

Na vrtu. Na vrtu se presajuje razne vrste zimskega kapusa, kakor tudi sadi kolrabo za zimo. Zelenjavo je treba oplevati, okopavati in zalivati. Zrel luk se popiplje, splete v vence in se obesi v zravnem prostoru, da se osuši. Tudi jagode je presajevati ta mesec.

V vinogradu. Nadaljuje se pokončevanje gozdnega sukača (kiseljaka). Skropi se, če je potrebno četrtkrat proti peronospori in žvepli proti oidiju. Prikrasujejo se, ako so spet porasli, zalistki. Po 15. avgustu se reže vrhe in se jih spravi iz vinograda. Kdor ima rane vrste namiznega grozdja, ga v tem času, ko so cene najvišje, kakor hitro je dozorelo, spravi na trg.

V pivnici (vinski kleti). Skrbeti je za hlad (otvarati okna samo po noči). Vino in jabolčnik pridno in skrbno dolivati in dobro zabijati, da ne zbersi ali cikne. Posebno pri lanskim šibkejšim vinih je nevarnost, da se sicer pokvari, zelo velika. Paziti je tudi, da posoda ne premeče.

V čebeljaku. Ubijanje trotoev. Slabi roji, ki sami ob sebi nebi mogli prezimiti, se združujejo z močnejšimi in pri tem pridobljeni med se izvadi.

II. Zagrebački sajam uzoraka.

Priredjivač zagrebačkih velikih sajmov je društvo »Zagrebački Zbor«, čiji su utemeljitelji pored industrijalaca, obrtnika i trgovaca zagrebačkih i privredne organizacije, koje imaju u Zagrebu sjedište.

Prvi sajam uzoraka medjunarodnoga značaja bio je priredjen od 17. jun. do 2. jul. 1922 te je polučio potpuni uspjeh. Na tome je sajmu izložilo 650 tvrtki, od kojih 534 iznutar granica države Srba, Hrvata i Slovenaca, a 116 izvan države, velik broj trgovaca iz svih krajeva države, a također i susjedskih državi, pa je ukupna svota na njemu obavljenih zaključaka iznosila oko 250.000.000 dinara.

Drugi sajam priredjen je od 22. travn. do 1. svibn. 1923 te je potpuno uspio, unatoč nepovoljnoj konjunkturi, koja je u to vrijeme uslijed novčane krize vladala u državi. Na II. sajmu izložilo je 647 poduzeća, dočim je radi pomanjkanja mjesta odbiveno 104 tvrtka.

Prema državnoj pripadnosti bio je slijedeći razmjer izlagača: Država SHS 471, Francuska 62, Austrija 46, Češka 34, Njemačka 22, Amerika 2, Vel. Britanija 2, Italija 2, Švedska 2, Švicarska 2, Madjarska 1, Rumunjska 1.

Izložba je bila razdijeljena u 16 skupina, te je na pojedine skupine otpadao broj izlagaca kako slijedi: Koža i predmeti iz kože 45, drvo i izradjevina iz drva 43, četkarstvo 9, Staklo i porcelan 15, zdravstvena kemija 36, zdravstvo i optika 7, papir-grafika 44, draguljarstvo 13, tekstil 92, narodno vezivo 99, krznarstvo 2, Zemaljski proizvodi 43, gospodarska kemija 25, kovinarstvo 191, razno 23. Ukupno 647.

Prostor na kojem se obdržaje veliki sajam nalazi se na najljepšem mjestu Zagreba, te je sav u jednome kompleksu i zaokružen. Obuhvaća cca. 26.000 četv. metara. Izlagači su smješteni u 5 velikih paviljona, koji imaju preko 8.500 izložbenoga tla. Osim toga postoji još 26 manjih paviljona, među kojima onaj republike Čehoslovačke i francuske te Saveza Industrijalaca Velike Britanije. Jedan dio metalne industrije — gospodarski strojevi — bio je smješten pod vedrim nebom, gdje su posjetioći sajma imali prigodu da razmotre pomicanje raznih plugova, motora i sl., dok su se pokusi za obradbu zemlje obavljali na periferiji grada.

Sajam je posjetilo velik broj interesenata, naročito iz Slavonije, Bosne, Bačke, Banata Srbije, Makedonije, Dalmacije i Slavonije, Črne gore, a također i Bugarske, iz Češke, Austrije, Francuske, Italije, Njemačke došlo ih je znatan broj

koji se interesiraju za artikle, što ih izvozi država SHS.

Ukupna svota na sajmu obavljenih zaključaka računa se na preko tristot milijona dinara.

Od pojedinih skupina najviše je poslovala kovinska struka, a od ove se opeta napravilo najviše zaključaka u gospodarskim strojevima, mlinskim potrepštinama i alatu. Tekstilna, kemična, kožnata i industrija drva također su dobro poslovala i uspjeh je nadmašio svako očekivanje. Izlagači živčanih artikala, papirnate, galanterijske, steklarske i porculanske robe također su zadovoljni s uspjehom, postignutim na vel. sajmu. Vidjelo se, da je kupac trebao na svaki način nabaviti robu, premda je bio u nezvjestnosti, kako će se cijene u buduću mijenjati. Svakako među trgovačkim svijetom još nije zavladalo povjerenje u

stabilizaciju dinara, što je ometalo poslovanjem, naročito sa zemljama »zdravije valute«.

Prodavač je dođuše redovito tražio od kupca, da plati uz gotovo, međutim obavljen je ipak dosta zaključaka uz kredit od 3—6 mjeseci. Moglo se je i na ovome sajmu opaziti, da je kredit jedan takav instrumenat modernoga privrednoga života, bez kojega se ni u najnepovoljnijim prilikama ne da zamisliti trgovačko poslovanje.

III. Zagrebački veliki sajam uzoraka određen je od 27. IV. do 5. V. 1924.

Obiskujte

mestni muzej

v Cankarjevi ulici. Odprt vsako nedeljo od 10.—12. ure. Vstopnina 1 dinar.

Širite povsod naš list!

Pristopajte k Jugoslovnski Matici.

Po nižanih cenah dobite »BERSON« pete le v trgovini z galanterijo, drobnarijo, parfumerijo i. t. d. — 1573

Drago Rosina Maribor, Vetrinjska ul. 26.

OBLEKE na obroke po meri.

za moške, ženske in otroke damo vsem državnim, privatnim in drugim nameščencem. Odplačljivo na šestmesečne obroke. — Pojasnila damo ter prevzemamo naročila v naši pisarni. — — — 1579

Korotan, trgovina s prometnimi in gospodarskimi potrebščinami, družba z o. z., Gregorčičeva ul. 1.

Samostojna natakarica ali natakar

za voditi en buffet v mestu se išče pod dobrimi pogoji za takoj. — Potreben kapital pribl. 10.000 Din. Naslov v upravi ali pismeno pod »Buffet«. — 1574

»Mojmir« registrovana kreditna in stavbena zadruga z o. z. v Mariboru javlja s izrazom najiskrenjšega zalovanja občutno izgubo svojega zadrugnika in člana nadzorstva gospoda

Jerneja Ankersta majorja v p. i. t. d., ki je včeraj zjutraj nepričakovano v najlepših letih izdahnul svoje blago dušo. Vrlenu članu, za zadržno idejo vnetemu blazemu pokojniku časten spomin. 1578 Načelstvo in nadzorstvo »Mojmir«.

STENOGRAFINJA

za slovensko in nemško korespondenco, ki je hitra strojevska se sprejme 15. avgusta v veliko trgovsko podjetje v Mariboru. Reflektira se samo na dobro in marljivo moč — plača dobra. Ponudba na upravo lista pod »Stenografija«. 1569

Skladištar:

Savjestan, trijezan, oženjen, oko 40 godina star, trazi se za mlinske i gospodarske poslove, te račune. Plača po dogovoru, nastup odmah. Cijen. ponude pod br. 666 na upravo lista. 1559

Stavh. podjetje GALANTERIJA

VINKO LAŠIČ Oblastveno izprašani zidarski mojster Radvanje 39 Maribor, se priporoča za vsa nova kakor popravila dela, barvanje in prekrivanja poslopja i. t. d. 1563 Cene zmerne. 2—1

Mala oznanila.

Meblovana soba se oda. Kojzarjeva ulica 9. II. vrata 12. 1575

Inteligenten gospod, takaj osamljen, želi v svrhu italijanske, francoske in angleške konverzacije primerne poznavstva z damo ali gosp., za obtevanje v opoldanskih ali večernih urah. Cepjene ponudbe prosil pod »Tekoči govor« na upravo lista 1577

Pohištvo: Spalne in jedilne sobe, kakor tudi kuhinjske opreme, se radi opustitve lokalne prodaje po znižanih cenah. Mizarstvo Koroška cesta št. 46. 1549 5—3

Zelo soliden, tukaj stalen, gospod išče meblvano sobo za 1. september. Pogoji snaznost. Penudbe pod »Snazna soba« na upravo lista. 1576

Prodaja pletilnih strojev, najnovjšega sistema, prvovrstne izdelave in z vsemi spadajočimi deli. Naslov pove uprava tega lista. 3—1 1571

Moško kolo dobro ohranjeno na prodaj. Koroška cesta 90 1566 2—2

Sodi dobro ohranjeni vinski, od 3—7 hl ugodno prodajo F. Vrhanc, Maribor, Majstrova ulica 17. 1570

Higijenična brivnica se vsem priporoča. Prvovrstna postrežba. Vjekoslav Gjurin, Jurčičeva ulica 9. 1568

Prvovrstna čevljarska delavnica R. Monjac, Maribor, Jurčičeva ulica 9, sprejema vse vrste naročil po meri in vsakovrstna čevljarska popravila. Cene zmerne. Postrežba solidna. 1118 30—16

Vi dobite poštni paket trsko povsod: 1 kg testenine, 0.50 kg paradižnikov, 0.10 kg ribanega parmesana, 0.50 kg Vital-kakoa, 0.50 kg kakao Kori, 1 kg fine čokolade, 0.50 kg indijak sagua, vse skupaj samo za Din. 308.—. Hmeljak i drug, Maribor. 1301

Meblovano sobo, sredi mesta s posebnim vzhodom išče gospod. Plača postranska stvar. Ponudbe naj se pošlje na upravo Tabora pod »Pravi mir« 2—1 1568

Trgovina z pletilnimi stroji, vsemi zraven spadajočimi deli, najnovjšega sistema, solidne izdelave. Prodaja vsakovrstnih pletenin, volne v vseh barvah po nizki ceni. Predtiskarija ročnih del, najnovjši vzorci. L. Turk, Ljubljana, Poljanska cesta 20. 3—1 1571

Kredenca za sobo, umivalnik in nočna omarica se ceno proda. Aleksandrova c. 208, mizarstvo. 1547

Citajte in razširjate povsod naš list »TABOR«

Vi imate pravico

da pri kupovanju zahtevate blago naj-
boljše kvalitete. Odločno zahtevajte od
Vašega čevljarja, da Vam na Vaše čevlje
pribije prave Palma kaučuk potpetnice
in kaučuk potplate.

Velika zaloga
cementa, traverz, železa in dr.
po ugodnih cenah. 2576

Pinter & Lenard, Maribor.

Novo! Dežni plašči

od 450 Din. naprej, najnovejši vzorci, pravkar došli. Ve-
lika izbira perila, klobukov, čevljev, dežnikov, palic, na-
hrbtljnikov in sandal po konkurenčni ceni pri 2595

JAKOBU LAH, Maribor, Glavni trg 2.

VINO CET

tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi
najfinejši in najokusnejši namizni kis iz
pristnega vina.

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in higijenično najmoderneje
urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska c. 1a, II. nadst. 1384

Najboljše in najcenejše

pa tudi najlepše blago za obleko, ka-
kor sukno, hlačevina, volneno blago,
plavina, cefir, šifon, platno, izgotovljene
obleke, srajce, predpasniki, nogavice,
robci, odeje itd. se dobi prvovrstno pri

I. N. Šoštarič, Maribor

Aleksandrova cesta šte. 13.

Podpirajte Jugoslovensko Matico!

IV. Mednarodni velesojem v Libercih (Reichenberg), Češkoslov.

od 11. do 19. avgusta 1923.

Velikanska razstava blaga v 20. skupinah

Proti izkazu z legitimacijo, ki se dobiva pri

mednarodni spediciji REI-Ko. Maribor, Vojašniška ulica 6.

imajo inozemski obiskovalci pri vseh
češkoslovaških zastopstvih pravico na zni-
žane pristojbine za potno dovoljenje, ter
1. 38% popusta na vseh češkoslovaških
3-1 železnih od 8. do 23. avgusta t. l. 1526
2. 50% popusta na vseh žel. krajev. SHS.
3. 90% popusta na vseh železnih italij-
janske države od 6. do 18. avg. Vse infor-
macije o liberškem velesojem daje

Mednarodna spedicija REI-KO.
MARIBOR, Vojašniška ulica šte. 6.

MARIBORSKA TISKARNAD.D.

CENTRALA: JURČIČEVA ULICA 4
PODRUŽN.: STROSSMAJERJEVA UL. 5

Izvršuje vsa v tiskarsko, litografsko in kameno-
tiskarsko stroko spadajoča dela, kakor: knjige,
brošure, cenike, računske zaključke, razpredel-
nice, letake, lepake, vabila, račune, pisma in
pisemske zavitke, osmrtnice, posetke ter vse
tiskovine za občinske in druge urade. Naročila
se točno izvrše ter se zaračunajo najceneje.

Centrala: Telefon št. 24

Podružn.: Telefon 172

Tiskarna je opremljena z najmodernejšimi in
najnovejšimi stroji in črkami.

ARKO LIQUEUR TRIPLE SEC!